

Program Centra pre deti a rodiny DRaK

Centrum pre deti a rodiny DRaK, Hlavná 18, Prešov

A) Kontaktná adresa:

Centrum pre deti a rodiny DRaK

Hlavná 18, Prešov

IČO: 377393014

Štatutárny zástupca: PhDr. Ján Karas
Mobil: +421903978434
webstránka: www.cpdr.sk
email: riaditel@kocovnedivadlo.sk

B) Adresa miesta vykonávania pobytových opatrení:

Janka Borodáča 8, 080 01 Prešov

Jána Béreša 20, 080 01 Prešov

Sama Chalúpku 44, 080 01 Prešov

Petöfiho 17, 080 01 Prešov

Adresa miesta vykonávania ambulantných opatrení:

Hlavná 18, Prešov

Miesta výkonu opatrení (pobytové aj ambulantné) spĺňajú zodpovedajúce hygienické podmienky v priestoroch podľa § 79 ods. 1 písm. j) Zákona 305/2005 Z. o. o sociálnoprávnej ochrane detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len 305/2005 Z. z.).

C) Účel Centra pre deti a rodiny:

Centrum vykonáva opatrenia podľa § 45 ods. 1 písm. a), b), c) Zákona 305/2005 Z. z. a to s účelom:

- Dočasne nahradit' dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie, alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia.
- Vykonávania opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. b) Zákona 305/2005 Z. z. (výchovné opatrenia), ktorým je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu, alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného poradenstva podľa osobitného predpisu, alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ambulantné výchovné opatrenia).
- Vykonávania opatrení na predchádzanie vzniku, prehĺbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí, alebo náhradnom rodinnom prostredí a porúch psychického vývinu, fyzického vývinu, alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.

D) Druh vykonávaných opatrení:

- Opatrenia dočasne nahrádzajúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie, alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia, alebo o uložení výchovného opatrenia.
- Pobytové opatrenia pre plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti.
- Výchovné opatrenia orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately § 12 ods. 1. písm. b) zákona 305/2005 Z. z.
- Výchovné opatrenia súdu, ktorými je nariadená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu § 37 ods. 2, zákona č. 36/2005 o rodine.
- Opatrenia podľa § 11 ods. 2, písm. a), b), c), §11 ods. 3) písm. b) bod 1 až 4, § 11 ods. 3 písm. d) zákona č. 305/2005 Z. z.
- Opatrenia podľa § 44a) ods. 1. písm. a) a b) zákona 305/2005 Z. z.

E) Forma vykonávaných opatrení:

- pobytová forma,

- ambulantná forma,
- terénna forma.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú v prostredí podľa § 4 ods. 1 písm. a) až d) a ods. 6 Zákona č. 305/2005 Z. z.

F) Opis cieľovej skupiny:

Centrum vykonáva opatrenia **pobytovou formou** pre dieťa na základe rozhodnutia súdu:

- nariadení ústavnej starostlivosti,
- nariadení neodkladného opatrenia
- uložení výchovného opatrenia.

Cieľovou skupinou sú aj mladí dospelí po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti.

Centrum vykonáva opatrenia **ambulantnou a terénnou formou**:

- pre dieťa na základe (§ 59 ods. 1 písm. a) bod 1 až 4, Zákona č. 305/2005 Z. z.)
- plnoletú fyzickú osobu podľa §44a, Zákona č. 305/2005 Z. z.
- rodiča, alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,
- mladého dospelého po ukončení náhradnej starostlivosti,

Cieľovou skupinou sú aj deti umiestnené v inom centre a to v prípade, že pri ambulantnej a terénnej práci centrum nadviazalo s rodičmi, inými osobami, ktoré sa starajú o dieťa spoluprácu (napr. rodina zapojená do spolupráce s centrom, pričom ďalšie maloleté dieťa majú umiestnené v inom CDR na pobytovej forme a podobne).

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 11 ods. 2, písm. a), b) c) Zákona č. 305/2005 Z. z. sú najmä:

- rodičia a dieťa, ktorí potrebujú poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo,
- deti, ktorých rodičia sa rozvádajú, ktorého rodičia uvažujú nad rozvodom/rozchodom, rodičia, ktorí sú po rozvode a vyrovnávajú sa s novou situáciou
- rodičia dieťaťa, ktorí potrebujú psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa,
- deti, ktoré potrebujú poskytnúť, alebo zabezpečiť psychologickú pomoc po rozvode rodičov.

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 11 ods. 3 písm. d) Zákona č. 305/2005 Z. z, je najmä:

- dieťa, rodič, alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa a potrebuje pomoc so špecifickými problémami a pri krízových situáciách.

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 11 ods. 3 písm. b) bod 4, Zákona č. 305/2005 Z. z:

- dieťa, u ktorého je ohrozený zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin,
- dieťa, u ktorého je podozrenie z ohrozovania mravnej výchovy,
- rodičia, ktorí zlyhávajú pri výchove a starostlivosti o maloletých,
- rodičia, ktorým hrozí vyňatie maloletých z prirodzeného rodinného prostredia.

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 11 ods. 3) písm. b) bod 1, Zákona č. 305/2005 Z. z sú rodiny, ktoré sa osobne starajú o maloleté dieťa a vyžadujú odbornú pomoc z dôvodu, že nie sú schopné riešiť problémy, či konfliktné situácie a prispôbiť sa novej situácii, ktorá v rodine nastala (napr. rodiny v rozpade, kríze, úmrtie člena rodiny a podobne).

Cieľovou skupinou § 11 ods. 3 písm. b) bod 2, 3, Zákona č. 305/2005 Z. z je:

- rodina, ktorá dlhodobejšie neplní svoje základné funkcie a vykazuje známky nefunkčnosti, alebo už nefunkčná je,
- rodina, kde dieťa vyrastá v ohrozujúcom, neuspokojivom prostredí a hrozí vyňatie dieťaťa z rodiny a následné umiestnenie do jednej z foriem náhradnej starostlivosti,
- rodičia, ktorí vyrastali v dysfunkčných rodinách alebo v ústavnej starostlivosti,
- rodina, ktorá nemá podporu v rámci sociálnej siete (širšia rodina, priatelia),
- rodina, ktorá má nízku socio-kultúrnu úroveň,
- rodičia, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní,
- rodičia, ktorí žijú dlhodobo na/pod hranicou životného minima,
- niektoré z detí malo nariadenú ústavnú starostlivosť, alebo iné pobytové opatrenie
- rodina, kde rodičia vyžadujú pomoc a usmernenie pri riešení výchovných a sociálnych pomerov.

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 12 ods. 1 písm. b) Zákona č. 305/2005 Z. z a § 37 ods. 2 písm. d) Zákona č. 36/2005 je najmä:

- dieťa, rodič, alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa a bola im uložená povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulatnej starostlivosti, alebo im bola uložená povinnosť zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe,
- dieťa s poruchami správania: zanedbávanie povinnej školskej dochádzky, úteky, klamstvá, páchanie trestnej činnosti,
- dieťa s výchovnými a inými problémami v rodine, v škole a podobne.

Cieľová skupina pri vykonávaní opatrení § 73 ods. 6 písm. d) a opatrenia podľa § 44a) ods. 1, Zákona č.305/2005 Z. z sú:

- deti, ktoré sú zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,
- deti, ktoré sú zverené do pestúnskej starostlivosti,
- príbuzných maloletých, ktorí sa o zverené deti osobne starajú,
- pestúnov, ktorí zabezpečujú starostlivosť maloletým, zvereným do ich opateru,
- rodičia a deti, ktorí potrebujú pomoc pri riešení výchovných alebo rodinných problémov.

G) Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre ambulantnou a terénnou formou:

Centrum vylučuje vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou v prípade závislosti klienta, v prípade, že klient trpí psychiatrickou diagnózou a nie je schopný aktívneho prístupu pri aktivitách centra, tiež pre rodičov, ktorí sú v konflikte a odmietajú spoluprácu.

H) Celkový počet miest v centre pobytovou formou:

Celkový počet miest v centre pre vykonávanie opatrení pobytovou formou je 40:

- budova na ul. Janka Borodáča 8, Prešov: kapacita 10 miest v samostatne usporiadanej skupine/samostatnej skupine,

- budova na ul. Jána Béréša 20), Prešov: kapacita 10 miest v samostatne usporiadanej skupine/samostatnej skupine,
- budova na ul. Sama Chalúpku 44, Prešov: kapacita 10 miest v samostatne usporiadanej skupine/samostatnej skupine,
- budova na ul. Petöfiho 17, 080 01 Prešov: kapacita 10 miest v samostatne usporiadanej skupine/samostatnej skupine.

I) Opis priestorov Centra pre deti a rodiny pobytovou formou:

Samostatná skupina, Janka Borodáča 8, Prešov:

Rodinný dom s nádvorím a okrasnou záhradou, kde je priestor pre vonkajšie sedenie, aktivity s deťmi. Dom má 2 podlažia. V dome je samostatná skupina pre 10 maloletých detí. Dom pozostáva z týchto miestností:

Prízemie: vstupná miestnosť s chodbou, v ktorej sa nachádza vešiaková stena, skrinka na obuv. Zo vstupnej miestnosti vedú dvere do kancelárie, pivnice, skladu čistiacich potrieb, práčovne a dvoch WC.

Obývacia izba: v miestnosti je sedacia súprava, konferenčný stolík, televízor, skrinka na hračky, hry pre deti.

Kuchyňa je prepojená s jedálenskou miestnosťou. Kuchyňa je zariadená kuchynskou linkou a vybavená chladničkou s mrazničkou, mikrovlnou rúrou, sporákom a ďalšími kuchynskými elektrickými spotrebičmi. Jedáleň je vybavená jedáľenským stolom so stoličkami.

V miestnosti vyhradenej pre návštevy sa nachádzajú kreslá a stoličky. Je k dispozícii pre účely návštev a stretnutí, ktoré majú maloleté deti.

Kancelária je vybavená kancelárskym nábytkom a zariadením. Služi pre zamestnancov centra na administratívne činnosti a odkladanie si osobných vecí.

Izba č. 1 je situovaná na prízemí domu. V izbe sa nachádzajú 2 detské postele, písací stôl, skrinka na šatstvo a tiež 2 nočné stolíky.

Toaleta na prízemí je určená pre potreby návštev a klientov a tvoria ju dve samostatne uzamykateľné toalety. K toalete prislúcha tiež umývadlo na hygienu rúk.

Pivnica slúži na úschovu náradia a príslušenstva potrebného na údržbu a úpravu vonkajšieho prostredia, ako aj sezónneho vybavenia. Z pivnice vedie chodba do práčovne, ktorá disponuje automatickou práčkou, vešiakmi na bielizeň, sú tam uskladnené hygienické zásoby (šampóny, čistiace prostriedky a podobne).

Poschodie:

Spoločenská miestnosť nachádzajú sa tu kreslá pre stretnutia, komunity s deťmi. K dispozícií sú tu pre deti spoločenské hry, maliarske potreby a hračky.

Izba č. 2 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (2 kusy), skrine na šatstvo, nočné stolíky.

Izba č. 3 disponuje 4 posteľami pre detí, nočnými stolíkmi a skrinkami na šatstvo.

Izba č. 4 izba disponuje 2 posteľami, skrinkou na šatstvo, nočnými stolíkmi.

Všetky izby detí sú doplnené osobnými predmetmi dieťaťa /fotografie, knihy, hračky a podobne/, čím sa dosiahlo zútulnenie izieb.

Kúpeľňa je vybavená sprchovacím kútom, WC a umývadlom. Nachádza sa tu aj odkladací priestor pre hygienické potreby detí.

Samostatná skupina, Jána Béréša v Prešove:

Centrum pre deti a rodiny je dvojpodlažná budova (rodinný dom) s týmto dispozičným riešením. Celý areál je oplotený, dom disponuje samostatnou garážou, ktorú je možné využívať aj na odkladanie náradia. Na pozemku sa nachádza záhrada, kde je priestor pre trávenie voľného času s deťmi a vonkajšie aktivity detí.

Prízemie:

Vstupná miestnosť : v miestnosti sa nachádza vstavaná skriňa, ktorá slúži na odkladanie topánok a šatstva detí.

Obývací miestnosť s otvorenou kuchyňou a jedálňou: slúži na individuálnu a skupinovú prácu detí, pracovné aktivity s deťmi, hry pre deti, na prípravu školských úloh.

Slúži aj ako jedáleň pre detí a zamestnancov. Miestnosť je zariadená sedacou súpravou, konferenčným stolíkom, jedálenským stolom so stoličkami, televízorom, krbom.

Kuchyňa slúži na prípravu stravy. Súčasťou kuchyne je aj komora, do ktorej sa vchádza z kuchyne a slúži ako sklad potravín. Kuchyňa je prepojená s obývacou miestnosťou. Vybavená je potrebným nábytkom a kuchynským zariadením ako je kuchynská linka, chladnička s mrazničkou, sporák, kanvica, mikrovlná rúra a podobne).

Pivnica sa nachádza pod domom, slúži na úschovu náradia a príslušenstva potrebného na údržbu a úpravu vonkajšieho prostredia.

Izba č. 1: v miestnosti sa nachádzajú postele detí (2 kusy), vstavané skrine, 2 nočné stolíky a stoličky.

Izba č. 2: v miestnosti sa nachádzajú postele detí (2 kusy), skriňa a 2 nočné uzamykateľné stolíky.

Kúpeľňa a toaleta: sú zvlášť oddelené, zodpovedajú súčasným trendom a štandardom. Disponujú umývadlom, toaletou, sprchovacím kútom, policami na hygienické potreby pre detí, košom na bielizeň. Aj kúpeľňa aj toaleta sú samostatne uzamykateľné pre súkromie a komfort obyvateľov domu.

Poschodie:

Izba č. 3 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (3 kusy), skrine, 3 nočné stolíky a stoličky.

Izba č. 4 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (3 kusy), skriňa a 3 nočné uzamykateľné stolíky.

Všetky izby detí sú doplnené osobnými predmetmi dieťaťa (fotografie, hračky, knihy a pod.), čím sa dosiahlo zútulnenie izieb.

Miestnosť pre vychovávateľov je vybavená kancelárskym nábytkom a počítačom, skrinkami pre osobné veci zamestnancom. Táto miestnosť slúži pre pracovnú činnosť zamestnancov.

Samostatná skupina Sama Chalúpku č. 44 v Prešove:

Centrum pre deti a rodiny je dvojpodlažná budova (rodinný dom), s vlastnou záhradou, kde je priestor pre posedenie vonku a hry detí.

Vyvýšené prízemie tvorí:

Vstupná miestnosť v ktorej sa nachádza skriňa na šatstvo a obuv, zrkadlo.

Obývacia miestnosť je prepojená s otvorenou kuchyňou a jedálňou. V miestnosti je sedacia súprava, konferenčný stolík, jedálenský stôl so stoličkami, televízor, police na odkladanie rôznych dekoratívnych predmetov a hračiek.

Kuchyňa, ktorá je vybavená potrebným zariadením (kuchynský stôl so stoličkami, kuchynská linka, sporák, chladnička, mraznička, mikrovlnná rúra, stôl so stoličkami a ďalšie nevyhnutné veci).

Izba č. 1 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (3 kusy), skriňa na šatstvo, 3 nočné stolíky a stoličky.

Izba č. 2 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (3 kusy), skriňa a 3 nočné uzamykateľné stolíky.

Kúpeľňa a WC na prízemí – vybavené sú umývadlom, toaletou, sprchovacím kútom a nevyhnutným nábytkom a zariadením, je tu aj priestor na odkladanie vecí.

Pivnica sa nachádza v suteréne domu, slúži na úschovu náradia a príslušenstva potrebného na údržbu a úpravu vonkajšieho prostredia. Nachádzajú sa tu regály na odkladanie rôznych vecí.

Izba č. 3 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (2 kusy), skrine, 2 nočné stolíky a stoličky.

Izba č. 4 v miestnosti sa nachádzajú postele detí (2 kusy), skriňa a 2 nočné uzamykateľné stolíky.

Všetky izby detí sú doplnené osobnými predmetmi dieťaťa (fotografie, hračky, knihy a pod.), čo prispelo k zútulneniu izieb.

Kúpeľňa a WC pre deti sú samostatne uzamykateľné a vybavené sprchovacím kútom, toaletou, umývadlom a nábytkom do kúpeľne.

Miestnosť pre vychovávateľov poskytuje priestor pre personál zariadenia, je vybavená gaučom, písacím stolíkom, počítačom a nábytkom, ktorý slúži pre potreby personálu.

Samostatná skupina, Petöfiho 17, 080 01 Prešov:

Budova centra pozostáva z dvoch podlaží, dom je podpivničený a prináleží k nemu aj záhrada s dvorom. Areál domu je možné využívať na pobyty detí v záhrade, oddych, športové aktivity.

Suterén domu:

V priestoroch suterénu domu sa nachádza kotolňa, priestor na uskladnenie čistiacich prostriedkov a pomôcok, priestor/sklad na uskladnenie sezónneho šatstva a obuvi. Súčasťou suterénu je aj miestnosť pre hygienu zamestnancov, kde je k dispozícii umývadlo a toaleta.

1 poschodie domu tvorí:

Chodba na ktorej je vyčlenený priestor pre odkladanie sezónneho odevu a obuvi.

Kuchyňa je vybavená kuchynskou linkou a bežným kuchynským vybavením potrebným k príprave stravy. Kuchyňa disponuje kuchynskými spotrebičmi ako napr. chladnička, sporák, mikrovlnná rúra a na umývanie riadu je k dispozícii aj drez.

Jedáleň: obsahuje základné vybavenie vrátane jedálenského stolu so stoličkami pre spoločné stolovanie detí.

Miestnosť pre vychovávateľov: poskytuje priestor pre zamestnancov, je vybavená základným nábytkom a pracovným počítačom. Miestnosť poskytuje zamestnancom priestor na uskladnenie osobných vecí.

Kúpeľňa pre deti č. 1: disponuje umývadlom, sprchovacím kútom, priestorom pre čistiace potreby a pomôcky.

Spoločenská miestnosť: je priestor zariadený tak, aby poskytoval možnosť trávenia voľného času detí, súčasťou zariadenia je TV a ostatné vybavenie ako PC s internetom. Spoločenská miestnosť slúži najmä pre individuálne aktivity a hry s deťmi. Miestnosť je vybavená kreslami, stoličkami, stolíkmi, policami a skriňou. Nábytok poskytuje priestor aj pre odkladanie rôznych predmetov, ktoré sú využívané pri aktivitách s deťmi (hry, farby, učebnice, knihy a rôzne pomôcky).

2 poschodie domu tvorí:

Kúpeľňa pre deti č. 2: vybavená umývadlom, vaňou, košom pre nečistú bielizeň a tiež priestor pre skladovanie čistej bielizne a toaletou.

Izba č. 1: disponuje dvomi posteľami, nábytkom pre detí: písací stolík, nočné stolíky, police, skriňa na šatstvo a kreslom.

Izba č. 2: disponuje dvomi posteľami, nábytkom pre detí: písací stolík, nočné stolíky, police, skriňa na šatstvo a kreslom.

Izba č. 3: disponuje štyrmi posteľami, nábytkom pre detí: písací stolík, nočné stolíky, police, skriňa na šatstvo a kreslom.

Izba č. 4: disponuje štyrmi posteľami, nábytkom pre detí: písací stolík, nočné stolíky, police, skriňa na šatstvo a kreslom.

Všetky izby detí sú doplnené osobnými predmetmi dieťaťa /knihy, hračky, fotografie a pod./, čo prispelo k príjemnému zútulneniu izieb.

Opis priestorov Centra pre deti a rodiny ambulantná a terénna forma DRaK:

Ambulantná forma je realizovaná v priestoroch Hlavná 18, Prešov. Priestory centra pozostávajú z dvoch poschodí. Prízemie tvoria 3 miestnosti: pričom 2 slúžia pre administratívu pracovníkov, ktorí realizujú ambulantnú a terénnu formu opatrení. 1 miestnosť je určená pre kontakt s klientmi centra. Súčasťou priestorov je aj samostatné WC (disponuje umývadlom a toaletou) a kuchynský kút (vybavený potrebným nábytkom a vybavením). Priestory na poschodí pozostávajú zo 4 kancelárií, 2 toaliet, 1 kuchynky, 1 chodby. Priestory sú vybavené kancelárskym nábytkom, sú vhodné pre individuálnu aj skupinovú prácu s klientmi. CDR DRaK pre terénnu formu práce disponuje 4 osobnými motorovými vozidlami.

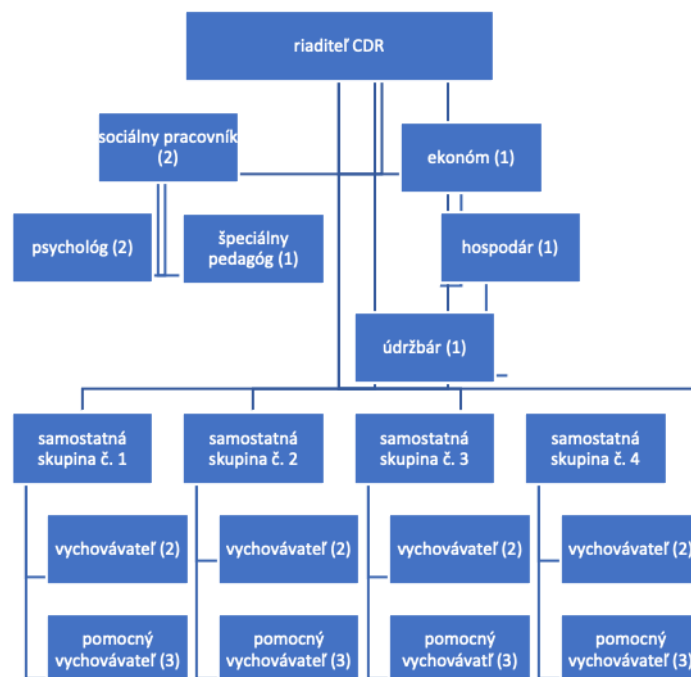
Opis zachovania súkromia a podmienok na osobnú hygienu v pobytovej forme:

V prípade umiestnenia súrodeneckých skupín centrum usiluje o zabezpečenie bývania spoločne pre súrodencov, ak to umožňujú kapacity domu. Na izbách sú deti umiestnené podľa pohlavia, v prípade súrodeneckých skupín je možné spoločné ubytovanie pre chlapcov aj dievčatá. Každé dieťa má samostatnú skrinku na odloženie osobných vecí. Deťom sa poskytuje súkromie s rešpektom na ich požiadavky, s ohľadom na vek a mentálnu vyspelosť. Zamestnanci centra rešpektujú právo dieťaťa na súkromie, do izieb vchádzajú ohlásene – klopaním na dvere. Hygienu si deti zabezpečujú samostatne, v prípade mladších detí je možný dohľad zo strany personálu, ak to vek a mentálna vyspelosť vyžaduje. Deti staršie ako 15 rokov majú právo v kúpeľni zamknúť sa.

Mladšie deti sa z bezpečnostných dôvodov nezamykajú. Zachovávanie súkromia zamestnanci dodržiavajú aj vo vzťahu ku korešpondencii pre deti (listy, ako aj elektronická korešpondencia a pod.). V prípade záujmu a potreby dieťaťa, vie centrum dieťaťu poskytnúť priestor tráviť svoj voľný čas v súkromí. Pri návštevách je dieťaťu a jeho rodine umožnené tráviť čas v súkromí, v priestoroch samostatnej skupiny na to vyhradených miestach. Každé dieťa má k dispozícii skrinku na osobné veci, ktorá je uzamykateľná. Centrum a jeho zamestnanci žiadne informácie o súkromí detí nezverejňujú tretím osobám. Informácie o dieťati môžu byť poskytnuté len oprávneným osobám, ako napr. škola, súd, orgány činné v trestnom konaní, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a pod. V prípade zverejňovania fotografií (napr. zo spoločenských podujatí), na ktorých je zachytená tvár dieťaťa, máme k dispozícii písomný súhlas zákonného zástupcu so zverejnením fotografie.

J) Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest:

Organizačná štruktúra Centra pre deti rodiny DRaK **pobytová forma:**

Odborný tím centra tvoria spolu najmenej 5 zamestnanci:

- 2 sociálni pracovníci – s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca,
- 2 psychológovia – s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa v odbore psychológia,

- 1 špeciálny pedagóg – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore špeciálna pedagogika.

Odbornú pomoc a starostlivosť v 4 samostatne usporiadaných skupinách /samostatných skupinách/ vykonáva spolu najmenej 20 zamestnancov centra:

- **Prvá samostatná skupina:**

Starostlivosť je zabezpečená najmenej 5 zamestnancami centra, z toho najmenej dvomi vychovávateľmi, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa príslušných právnych predpisov (zákon č. 138/2019 Z. z. a vyhláška č. 1/2020 Z. z.) a ostatnými zamestnancami centra (s úplným stredoškolským, resp. vysokoškolským vzdelaním).

- **Druhá samostatná skupina:**

Starostlivosť je zabezpečená najmenej 5 zamestnancami centra, z toho najmenej dvomi vychovávateľmi, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa príslušných právnych predpisov (zákon č. 138/2019 Z. z. a vyhláška č. 1/2020 Z. z.) a ostatnými zamestnancami centra (s úplným stredoškolským, resp. vysokoškolským vzdelaním).

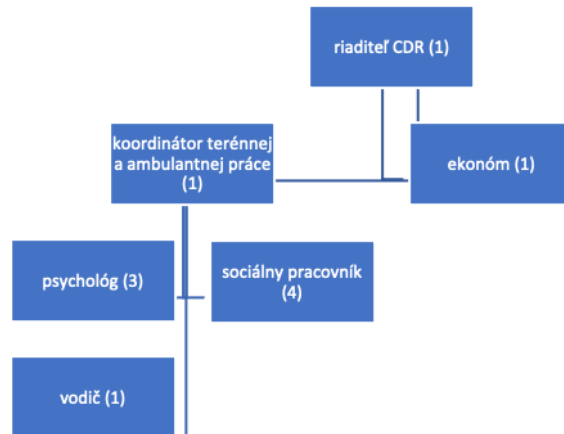
- **Tretia samostatná skupina:**

Starostlivosť je zabezpečená najmenej 5 zamestnancami centra, z toho najmenej dvomi vychovávateľmi, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa príslušných právnych predpisov (zákon č. 138/2019 Z. z. a vyhláška č. 1/2020 Z. z.) a ostatnými zamestnancami centra (s úplným stredoškolským, resp. vysokoškolským vzdelaním).

- **Štvrtá samostatná skupina:**

Starostlivosť je zabezpečená najmenej 5 zamestnancami centra, z toho najmenej dvomi vychovávateľmi, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady podľa príslušných právnych predpisov (zákon č. 138/2019 Z. z. a vyhláška č. 1/2020 Z. z.) a ostatnými zamestnancami centra (s úplným stredoškolským, resp. vysokoškolským vzdelaním).

Organizačná štruktúra Centra pre deti rodiny DRaK zamestnanci, ktorí vykonávajú opatrenia terénnou a ambulatnou formou:

Zamestnanci, ktorí vykonávajú opatrenia terénnou a ambulatnou formou:

Sociálni pracovníci/asistenti sociálnej práce: vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore sociálna práca alebo vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v odbore sociálna práca.

Psychológovia: vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore psychológia.

Zamestnanci v priamom kontakte s klientom, sú v zložení najmenej 7 odborníkov z oblasti sociálna práca alebo psychológia.

V prípade, že centrum nevie zabezpečiť inú odbornú pomoc, alebo činnosť klientom, zabezpečí ju najmä prostredníctvom iných odborníkov: napr. logopéd, detský psychiater, CPPPpP.

Zamestnanci centra, ktorí pri výkone opatrení (ambulantné, terénne a pobytové) prichádzajú do osobného kontaktu s deťmi, musia spĺňať psychickú spôsobilosť podľa § 58 zákona 305/2005 Z. z. centrum vedie zoznam pracovných miest, na ktorých zamestnanec centra prichádza do osobného kontaktu s deťmi.

Všetky zmeny/doplnenia v personálnom zabezpečení vykonávania opatrení v centre, centrum oznámi ministerstvu ako zmenu rozhodujúcich skutočností podľa ustanovenia § 83 ods. 5 písm. h) zákona č. 305/2005 Z. z., a to za účelom preukázania a posúdenia plnenia podmienok udelennej akreditácie.

K) Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra pobytovou formou:

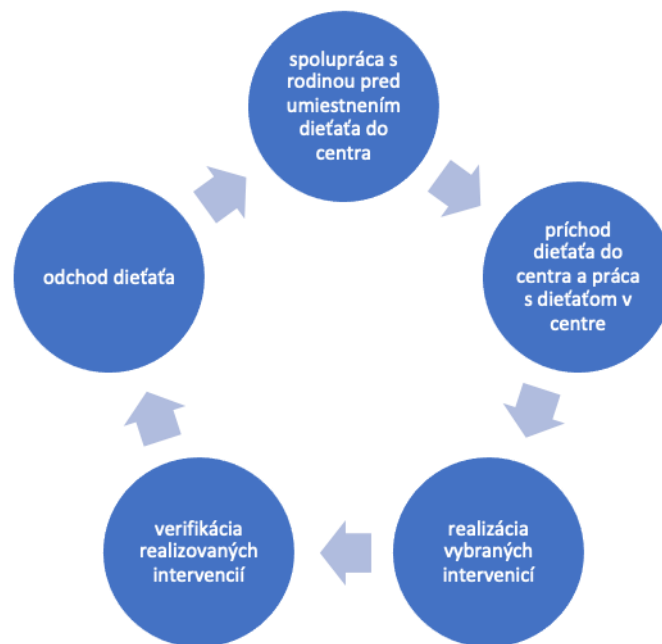
Program centra je trvale zverejnený na webovej stránke www.kocovnedivadlo.sk, k dispozícii je aj v tlačenej forme v každej samostatnej skupine. Zamestnanci centra sa s jeho programom a činnosťou oboznamujú od vedenia centra, alebo od ním poverenej osoby, a to najneskôr v deň nástupu do pracovného pomeru. O prípadných zmenách programu sú zamestnanci informovaní na pracovných stretnutiach, ktoré pravidelne centrum realizuje. Centrum svojich klientov, detí, rodičov a iné fyzické osoby oboznamuje pri samotnom prijatí priamym kontaktom so sociálnym pracovníkom v centre a tiež prostredníctvom webovej stránky centra. Ak pri prijatí dieťaťa nie je prítomný rodič, alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, sú oboznámení s programom pri najbližšom kontakte. Dieťa sa s programom oboznamuje ihneď od jeho prijatia. Vzhľadom na rozsah sprostredkovaných informácií je oboznamovanie realizované aj postupne, počas bežného kontaktu s dieťaťom. Primerane veku a mentálnej úrovni sú dieťaťu jednotlivé skutočnosti vysvetľované. Pozornosť sa zameriava na celý program centra, najmä však na ciele a zámer programu, práva, povinnosti, výchovné prostriedky. Dôraz kladieme na vytvorenie atmosféry dôvery medzi klientom a pracovníkmi, s cieľom minimalizovať stres dieťaťa z umiestnenia. O zmenách v programe centra sú deti, rodičia, mladí dospelí, alebo iné dotknuté fyzické osoby včas informované.

Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra ambulantná a terénna forma:

Sociálny pracovník centra oboznámi počas prvého stretnutia s programom centra všetky zainteresované osoby. Klientom je poskytnutý priestor na doplnenie informácií v prípade, že niektoré skutočnosti im nie sú jasné, alebo nevyhovujú ich požiadavkám. Oboznámenie sa s programom je možné aj prostredníctvom webovej stránky centra: www.kocovnedivadlo.sk. V rámci oboznamovania sa s programom centra sa primerane použijú aj postupy, ktoré sú opísané v bode „Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra pobytovou formou“. O zmenách v programe centra sú deti, rodičia, mladí dospelí alebo iné dotknuté fyzické osoby včas informované.

L) Opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra; ak centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou

Pre realizovanie intervencií v pobytovej forme centrum využíva odborné metódy, techniky a postupy spoločenských vied a napĺňa tak ciele, ktoré si pri práci s klientom stanovil. V rámci pobytovej formy centrum pracuje v nasledujúcich etapách práce s klientom:

Súčasťou etáp práce s klientom sú aj metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami:

- sociálna diagnostika – realizuje ju sociálny pracovník centra samostatne, alebo v spolupráci so sociálnym pracovníkom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí. Monitoruje základné anamnestické údaje o klientovi, jeho rodine, dôvodoch prijatia do centra a monitoruje formy pomoci klientovi a jeho rodine tak, aby sa minimalizoval sociálny problém,
- psychologická diagnostika, ktorej účelom je posúdenie aktuálneho psychického stavu maloletých po prijatí do zariadenia, vykonáva sa aj opakovaná odborná psychodiagnostika, ale len v prípade zmeneného psychického a emočného stavu maloletého dieťaťa, resp. na žiadosť inštitúcie.

Psychológ vykonáva psychologickú diagnostiku prostredníctvom štandardizovaných psychologických testov a projektívnych metodík, ktoré sú zamerané na zisťovanie aktuálnej úrovne rozumových schopností, charakteristiku osobnostných vlastností a správania maloletého dieťaťa. Psychológ vypracuje psychodiagnostické správy len na základe objektívnych skutočností, získaných prostredníctvom odbornej diagnostiky,

- komunity – skupinové, ktoré sa realizujú 1x za deň s vychovávateľom v spoločenskej miestnosti za účelom zhodnotenia priebehu celého dňa a nastavenia ďalších cieľov,
- individuálne stretnutia s dieťaťom (psychológ, sociálny pracovník, špeciálny pedagóg) zamerané na jeho osobné záujmy, vzájomné spoznávanie sa, napredovanie v jeho vývine, reorganizáciu hodnotového systému v prípade porúch správania, 1x týždenne,
- sociálne poradenstvo – individuálne, skupinové,
- sociálno-psychologické tréningy – skupinová forma,
- preventívne aktivity zamerané na predchádzanie patologickým javom a prehĺbovaniu porúch správania – individuálne, skupinové,
- psychologické poradenstvo – individuálne, ktorým psychológ poskytuje maloletým a ich zákonným zástupcom odborné psychologické služby na rozvoj ich zdravého osobnostného vývinu a psychického zdravia, elimináciu vyskytujúcich sa problémov v správaní,
- spolupráca s participujúcimi subjektmi (ÚPSVaR, OÚ...), ktoré poznajú rodinnú a sociálnu anamnézu klienta a môžu prispieť k riešeniu vzniknutej situácie,
- sociálne šetrenia v domácnosti rodiny za účelom bližšieho spoznania sa a nastavenia vhodných metód práce s rodinou a maloletým dieťaťom,
- prípadová konferencia - plánovanie sociálnej a odbornej práce s rodinou. V prípade, že centrum nie je schopné zabezpečiť niektorú zo zložiek starostlivosti o maloleté dieťa, vyhladá pomoc iných odborníkov (psychiater, terapeut, liečebný pedagóg, lekárska pomoc, klinický psychológ...), ktoré sú v dosahu centra, na základe dohody medzi centrom a oslovenou inštitúciou.

Terénna a ambulantná forma:

Prispôsobenie sa novej situácii v prostredí (§ 11 ods. 3) písm. b) bod 1, Zákona č. 305/2005 Z. z.):

Jednotlivé intervencie a činnosti vykonávané v centre sú realizované v súlade s platnou legislatívou. Centrum pracuje v piatich etapách práce s klientom:

V prvotnej etape zahájime úvodné pracovné stretnutie za účasti pracovníka centra a ÚPSVaR, ktoré slúžia na oboznámenie sa so spisovou dokumentáciou rodiny a očakávaní od spolupráce.

V druhej etape odporúčame realizovať úvodné stretnutie s rodinou, počas ktorého rodine je predstavená forma spolupráce, metódy práce, je tu priestor na diskusiu, dohodnutie očakávaní s ohľadom na potreby klientov (spôsob stretávania, forma, čas a podobne).

V tretej - realizačnej etape pracujeme s rodinou ambulantnou aj terénnou formou. Zameriavame sa na podporu a pomoc rodine v situáciách, kedy sa rodina potrebuje prispôbiť novej situácii v prostredí, úprave rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa, podpore riešenia výchovných problémov, sociálnych problémov a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch, podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností a to: poskytovaním sociálneho poradenstva, výchovného poradenstva, psychologickéj pomoci rodičom, deťom pri riešení problémov rodín, sociálnou diagnostikou, plánom na riešenie situácie rodiny a inými vhodnými formami práce. Upriamime sa na zlepšenie rodinnej klímy vo vzájomnej komunikácii, úprave rodinného systému, kooperácii jednotlivých členov, posilnenie vzájomnosti a spolupatričnosti, v znížení problémov vyžadujúcich rozpad rodiny. Hlavným cieľom je podpora a krízová intervencia rodinám, ktoré sa nachádzajú v období zásadnej zmeny situácie v rodine a nie sú schopné ju riešiť samy. Poskytnutie odbornej pomoci rodinám pri adaptácii na proces zmeny, podpora empatie vo vzťahu k potrebám a prežívaniu detí a rodičov v tejto životnej situácii. Posilniť potenciál rodiny a pripraviť rodinu na zmenu.

Poskytnúť dodatočnú podporu, aby si rodina mohla udržať efektívne fungovanie. Vytvoriť konkrétne zmeny vo fungovaní rodiny na zachovanie efektívnej a uspokojujúcej dennej rutiny.

Vo **štvrtnej etape** informujeme o vykonaných intervenciách a výsledkoch práce centra ÚPSVaR. V prípade potreby priebežne komunikujeme s pracovníkmi ÚPSVaR a konzultujeme jednotlivé postupy práce.

V **piatej etape** v čase ukončenia spolupráce predložíme záverečnú správu o rodine a činnosti centra, ďalších odporúčaníach.

Úprava rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa (§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2, Zákona č. 305/2005Z.z)

CDR pracuje v týchto etapách práce s klientom:

V **prvotnej etape** realizujeme úvodné stretnutie s pracovníkom SPODaSK, za účelom zmapovania základnej charakteristiky rodiny, ktorá bude zapojená do programu. Zo strany pracovníka SPODaSK je predstavená kazuistika rodiny, obsahujúca: štruktúru rodiny, charakteristiku jednotlivých členov rodiny, históriu rodiny, sociálno-kultúrnu charakteristiku, hmotné zabezpečenie, vzťahy v rodine, výchovu a starostlivosť o deti, predpokladanú motiváciu rodiny k účasti na programe a prehľad doterajších postupov pracovníka SPODaSK. Po prezentácii kazuistiky rodiny vytvoríme priestor na ďalšie otázky a doplnenie informácií o rodine, verifikovanie odovzdaných informácií. Za najdôležitejšie v tejto úvodnej fáze považujeme vymedzenie očakávania pracovníka SPODaSK od programu t. z. aké zmeny by mali byť v rodine dosiahnuté.

Nadviazanie prvého kontaktu s klientom je súčasťou **druhej etapy** práce, v ktorej realizujeme úvodné stretnutie s rodinami a oboznámime ich s programom centra. Neodkladnú súčasť tejto etapy práce predstavuje písomný súhlas klienta so spoluprácou s centrom. Cieľom prvého kontaktu sociálneho pracovníka s rodinou je v rámci vzájomnej interakcie nadviazať kontakt, ktorý bude založený na vzájomnej dôvere, autenticite a akceptácii. Počas tohto stretnutia oboznámime klienta s našou spoluprácou, stanovíme si predpokladanú dĺžku našej spolupráce, vysvetlíme si pravidlá, ktoré budeme dodržiavať, vysvetlíme si ciele a význam našej spolupráce. Za veľmi dôležité v tejto fáze považujeme zaangažovanie rodiny s cieľom participácie jej členov na riešení svojho problému.

V **tretej - realizačnej etape** navštevujeme rodiny v ich prirodzenom rodinnom a sociálnom prostredí a zahajujeme spoluprácu podľa potrieb rodiny.

Využívaná je terénna sociálna práca v prirodzenom rodinnom a náhradnom rodinnom prostredí klientov a ambulánna forma práce. Monitorujeme plnenie jednotlivých funkcií rodinného systému, za účelom zhodnotenia ich funkčnosti a následne správne volených metód a techník pri práci s rodinou. Zameriavame sa na podporu a pomoc rodinám, pomoc a poradenstvo deťom pri udržiavaní a rozvíjaní väzieb s rodičmi aj keď spolu nežijú, medzi súrodencami navzájom, ako aj širším sociálnym prostredím dieťaťa, rozvoj sociálnych zručností u rodičov, resp. osôb, ktoré sa o dieťa starajú a u detí, zlepšenie rodinnej klímy vo vzájomnej komunikácii, úprave rodinného systému, kooperácii jednotlivých členov, posilnení vzájomnosti a spolupatričnosti. Súčasťou tejto etapy práce je diagnostika problému klienta, nastavenie systému pomoci klientovi a realizácia.

Etapa verifikácie, kedy overujeme účinnosť našej činnosti, posudzujeme efektívnosť realizovaného riešenia z hľadiska zlepšenia situácie klienta. Pri práci s klientmi využívame metódy a techniky spoločenských vied, pričom vychádzame z poznatkov o stave a vývoji sociálno-patologických javov v spoločnosti: sociálny manažment a sociálne plánovanie, anamnestický rozhovor, sociálna diagnostika, pozorovanie, prípadová konferencia, rodinná konferencia, brainstorming, psychologická pomoc, posilňovanie rodičovských kompetencií, zvládanie stresov, konfliktov, nácvik komunikačných zručností, modelovanie, hranie rolí, konfrontácia, ventilácia a iné. Jednou z významných úloh pri výkone rodičovskej role a napĺňaní funkcií rodiny je vytvárať materiálne zabezpečenie a životný štandard rodiny. Centrum sa zameriava na motiváciu a podporu rodičov k rozvoju finančnej gramotnosti, zmene ekonomického správania sa, konkrétne k zvýšeniu príjmu v rodine, prípadne k zníženiu výdajov rodiny. Rodina si získava návyky efektívnejšieho správania sa voči financiám. Na základe prvého kontaktu s rodinou pracovník zisťuje ekonomickú dysfunkciu rodiny, spoločne formulujú ciele v oblasti zlepšenia ekonomickej situácie rodiny a dbá o to, aby sa vyjadрили všetci členovia rodiny. Zistí možnosti a úroveň ochoty spolupráce, koriguje očakávania členov rodiny a zrealizuje jednotlivé možnosti. Na základe získaných informácií spoločne posudzujú mesačné príjmy a výdaje, jednotlivé položky a rozčleňujú ich na povinné, nepovinné, formálne a neformálne. Na základe všetkých vstupných informácií vypracuje pracovník centra tréningový program pre výdaj finančných prostriedkov. V prípade nízkeho príjmu zisťuje možnosti príspevkov, kompenzácií, sponzorstva atď., usiluje sa pracovať nad systematickým zvýšením. Pri dlhoch preveruje možnosti splácania, dohadovania splátkového kalendára, možnosti odpustenia penále a pod.

V prípade, že u niektorého člena je potenciál (má vzdelanie a/alebo prax) k získaniu práce, resp. lepšie platenej práce, pracovník pomáha fokusovať jeho záujmy na nejakú konkrétnu činnosť, prípadne lokalitu a poskytuje mu podporu v orientácii sa v hľadaní práce, pripravuje ho na rozhovor pri uchádzaní sa o prácu, prípadne ho sprevádza vo fáze adaptácie na prácu. Nezamestnaných v rodine pracovník podporuje v hľadaní si brigády, z ktorých príjem by mohli využiť na časť svojich potrieb, ktoré nie sú existenčne nevyhnutné (napr. mobil). V prípade, že diferenciacia medzi príjmom a výdavkom je nezvládnuteľná a vedie k devastácii, pracovník vytvára s rodinou krízový scenár na zvládnutie najbližšieho mesiaca. Po vyriešení akútnej krízy postupujú podľa závažnosti dôsledkov ekonomickej neschopnosti. Daný program pracovník centra s rodinou ukončí vtedy, ak sa im podarí úplne alebo čiastočne naplniť ciele, ktoré si s klientom/rodinou zadali. Program je úspešný, ak sa podarí stabilizovať ekonomickú situáciu rodiny, teda rodičia sa stanú finančne gramotnejší a zlepši sa kvalita života členov rodiny.

Podpora riešenia výchovných problémov, sociálnych problémov a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch (§ 11 ods. 3, písm. b), bod 3 Zákona č. 305/2005 Z. z)

Cieľom a základným zameraním programu je eliminovať poruchy správania. Medzi odborné a výchovné aktivity by malo byť zaradené psychologické a sociálne poradenstvo, či už individuálne alebo skupinové, sebareflexia, sociálno-psychologický výcvik zameraný na sebaopoznávanie a poznávanie iných, nácvik empatického prežívania, zdokonaľovanie verbálnej a neverbálnej komunikácie, riešenie konfliktov, tvorivé, súťažné a relaxačné aktivity. Zvýšiť právne vedomie u detí v oblasti protispoločenského konania, pozitívne ovplyvniť ich vzťah k autoritám, ich hodnotovú orientáciu a podporiť ich osobnostný vývin a orientáciu na zdravý životný štýl. Do povedomia detí zavádzať povinnosť plniť si školskú dochádzku, záujem o riešenie konfliktov. Zároveň podporovať sociálne vzťahy v rodine, v škole, v rovesníckych skupinách a rozvoj voľnočasových aktivít.

Metódy: odborná sociálna práca, psychologické poradenstvo, psychologická pomoc, individuálna a skupinová práca (zážitkové aktivity, hranie rolí, relaxačné tréningy, rozhovory, nácvik sebadisciplíny, pozorovanie, sebaopoznanie).

Podpora obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností (§ 11 ods. 3 písm. b), bod 4 Zákona č. 305/2005 Z. z)

Pracovník vykonáva opatrenia v centre formuláciou cieľov spoločne s členmi rodiny, pričom formuluje koncept založený na vyhodnotení histórie rodiny a interakcií. Na základe posúdenia ťažkostí rodiny a stanovených cieľov sa rozhoduje pre ambulantnú alebo terénnu formu spolupráce s rodinou, prípadne ich kombináciu.

Fázy práce s rodinou:

Úvodná fáza: pracovník centra získava prvotné informácie od odosielateľa rodiny. Získa tak anamnestické údaje, históriu rodiny, ktorá je zaznamenaná v doterajšej spisovej dokumentácii. Okrem daného spisu sa pracovník centra dopytuje otvorenými otázkami na ďalšie údaje potrebné k dotvoreniu si prvotného obrazu o rodine a jej probléme.

Snaží sa zistiť všetky dôležité informácie, týkajúce sa sociálnej situácie dieťaťa a jeho rodiny, ekonomických pomerov, podmienok bývania, zdravotných pomerov, minulých a súčasných, pretrvávajúcich ťažkostí. Na základe získaných informácií vypracuje SWOT analýzu, kde určí silné a slabé stránky rodiny, zdroje a ohrozenia. Pracovník centra zisťuje tiež doposiaľ poskytované formy pomoci dieťaťu a jeho rodine a ich účinok. Na základe analýzy prípadu rodiny si pracovník centra dohodne s klientom prvý kontakt, či už v domácom prostredí, alebo v prostredí centra. Formu a miesto prvého stretnutia určí na základe doterajších informácií o rodine a posúdenia vhodnosti podľa konkrétneho prípadu. Od prvého kontaktu sa pracovník centra snaží vytvoriť si s klientom raport, ktorý bude vzájomným vzťahom pracovníka a klienta/rodiny. Ďalšia forma spolupráce s klientom je volená podľa jeho potrieb, možností a schopností: ambulantná forma, terénna forma alebo ich kombinácia. Pri definovaní problému vychádza pracovník predovšetkým z toho, čo je dôležité pre klienta, pretože on je ten, kto bude musieť uskutočniť nevyhnutné zmeny. Dôležité je pritom pozerať sa na to, či je daný problém v súčasnej situácii riešiteľný klientovými zdrojmi. Na základe správnej definície problému klienta pracovník posúdi, či je vhodná ambulantná alebo terénna forma práce, resp. ich kombinácia.

Intervenčná fáza: pracovník dôraz kladie na:

- vzťah pracovník centra – klient/rodina,
- posúdenie štádia motivácie klienta/členov rodiny,
- stanovenie cieľov,
- poradenstvo.

Stanovenie cieľov priamo vyplýva z definície problémov. Ciele sa stanovujú na základe diskusie medzi klientom a pracovníkom tak, aby boli pre klienta žiaduce, realistické a dosiahnuteľné. Klientovi je vysvetľované, čo od poradenstva môže a čo nemôže očakávať. Určením cieľov pracovník klientovi ukazuje, že zvládnutie jeho súčasných problémov je možné a smeruje pozornosť k budúcim možnostiam, a nie k minulým problémom a ťažkostiam. Proces práce s rodinou, založený na vzťahu pracovníka a klienta, sa realizuje prostredníctvom komunikácie, využívajúc rôzne formy a metódy sociálnej a psychologickkej práce, pričom cieľom je zvýšiť kvalitu života klienta za pomoci mobilizácie jeho vnútorných zdrojov a vonkajších zdrojov jeho prirodzeného prostredia. Pracovník využíva formy individuálneho poradenstva, v prípade potreby je klient zapojený do skupinového poradenstva.

Na základe stanovených cieľov môže pracovník poskytovať tiež rodinné poradenstvo. S prihliadnutím na napĺňanie jednotlivých funkcií rodiny a podľa väčšiny teórií rodičovstva sú najdôležitejšími rodičovskými kompetenciami:

- citlivosť rodičov voči potrebám dieťaťa a ich zmien v priebehu vývinu,
- úroveň komunikácie a vzťahov medzi rodičmi a deťmi.

Centrum bude rozvíjať rodičovské kompetencie v rámci oboch vyššie spomenutých oblastí. Centrum v rámci rozvoja rodičovských zručností poskytuje prednášky a edukácie pre rodičov o vývinových potrebách detí na základe Eriksonových fáz psychosociálneho vývinu človeka, ktorými prechádza zdravo sa vyvíjajúci jedinec od detstva po neskorú dospelosť. V každej fáze sa človek stretáva a prekonáva nové výzvy. Každá fáza je postavená na úspešnom zvládnutí predchádzajúcich fáz, ktoré môže rodič podporiť a priamo či nepriamo ovplyvňovať, preto je dôležité, aby v rámci rozvoja rodičovských zručností bol edukovaný o jednotlivých fázach a dôležitej úlohe a role rodiča v každej jednej fáze. Dôležitá je pružnosť rodičov voči meniacim sa potrebám dieťaťa aj vzhľadom na počet detí v rodine a ich vzájomnú pozíciu. Centrum poskytuje rôznorodé odborné metódy na rozvoj rodičovských zručností. Cieľom je učiť rodičov vyrovnávať sa s negatívnymi pocitmi svojich detí, stanoviť hranice a pritom zostať láskavý a ústretový; používať iné metódy ako tresty; naučiť sa efektívne komunikovať a riešiť konflikty; používať rešpektujúcu výchovu. Jednou z hlavných odborných metód, ktoré centrum poskytuje rodičom, je tréning rodičovských zručností s prvkami filiiálnej terapie. Ide o špeciálny tréningový skupinový program pre rodičov, ktorý pomáha posilňovať vzťah medzi rodičom a dieťaťom použitím hravej polhodinky raz týždenne. Hra je pre deti dôležitá, pretože je pre nich najprirodzenejším spôsobom komunikácie. Deti používajú hračky na objavovanie svojich zážitkov a vyjadrujú to, čo si myslia a čo cítia.

Preto sa na tomto kurze rodičia učia, ako spolu so svojim dieťaťom tráviť špeciálnu štruktúrovanú hrovú polhodinku u seba doma, pričom používajú súbor špeciálne vybraných hračiek. Rodičia sa učia reagovať empaticky na pocity dieťaťa, budovať jeho sebavedomie, pomáhať tak dieťaťu učiť sa sebakontrolu, zodpovednosti a zadávať hranice počas týchto špeciálnych hrových stretnutí. Každý týždeň sa na 30 minút dieťa stane stredobodom rodičovho sveta. Počas tohto špeciálneho hrového stretnutia rodič vytvára akceptujúce prostredie, v ktorom sa dieťa cíti bezpečne a ľahšie vyjadruje pomocou hry svoje obavy, radosti, starosti, túžby, hnev, samotu, nadšenie alebo pocity zlyhania. Hrová polhodinka nie je bežný čas spoločnej hry. Je to špeciálne hrové stretnutie, v ktorom dieťa udáva smer a rodič ho nasleduje. Nácvik zručností centrum realizuje individuálnou alebo skupinovú formou (minimálny počet klientov v skupine sú 3 a maximálne 12). Skupinová forma ponúka viaceré výhody.

Rodičia majú možnosť počuť zážitky a skúsenosti iných rodičov, čo pomáha rúcať bariéry defenzívy a izolácie. Preto musí pracovník aktívne facilitovať interakcie medzi rodičmi a pomáhať im cítiť sa súčasťou skupiny. Efektivita kurzu závisí od rodičov, ktorí aktívne zdieľajú osobné problémy súvisiace so sebou samými, ich deťmi, rodinou a hrovými polhodinkami.

Evaluačná fáza: pracovník sa sústreďí na reflexiu výsledkov poskytovaného poradenstva, posúdenie miery napĺňania stanovených cieľov a nastavenie klienta na udržanie zmeny. Vyhodnocovanie dosiahnutia cieľa realizuje v súčinnosti s klientom a jeho rodinou.

V tejto fáze práce pracovník spolu s jednotlivými členmi prechádza cieľmi, ktoré boli naposledy stanovené, vyhodnocuje ich napĺnenie z pohľadu jednotlivých členov rodiny a dieťaťa (ak je to možné a vhodné), sumarizuje pokroky, ktoré členovia jednotlivito aj rodina ako celok dosiahli, kam sa posunuli. Cieľom nie je iba vyhodnotiť dosiahnutie cieľov, ale aj posilniť vedomie sily a sebaúctu každého účastníka. Upozorniť na ďalšie možné zdroje rodiny a jej okolia. Vyhodnocovanie dosahovania cieľov procesu práce s rodinou sa realizuje priebežne a na záver. Úspešnosť práce s rodinou a dosiahnutia stanovených cieľov sa posudzuje na základe toho, nakoľko sa podarilo dosiahnuť indikátory, ktoré sme si spolu nastavili; či sa podarilo minimalizovať problémy na strane dieťaťa a rodiny; či sa zmenilo správanie člena/členov rodiny z problematického na akceptovateľné. Pracovník v závere posúdi a zhodnotí celý prípad a uzavrie ho, prípadne v prípade potreby odporúča klienta k inému odborníkovi, špecialistovi.

Opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových/rozchodových situáciách (§ 11 ods. 2 Zákona č. 305/2005 Z. z.):

Ak sa rodičia dieťaťa rozvádajú, je potrebné

- a) dieťaťu a jeho rodičom poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo

Poradenské situácie súvisia najmä so zabezpečením funkčného a optimálneho rodinného prostredia pre dieťa v záujme zabezpečenia jeho prirodzeného vývinu. V rámci odborného poradenstva využíva sociálny pracovník i svoje vedomosti a zručnosti.

Program pre poradenstvo rodičom a ich deťom v rozvodovom konaní vychádza z nasledujúceho procesu:

Sociálne poradenstvo prvého kontaktu – na tejto úrovni poskytuje pracovník centra informácie o existujúcich predpisoch, nariadeniach, obmedzeniach a pod. a informácie o dostupných formách pomoci. Táto úroveň má výrazne informačný charakter. V určitých situáciách môže byť táto úroveň sociálneho poradenstva postačujúca k tomu, aby rodičia zvládli ďalšie riešenie sami, bez intervencie pracovníka centra. V prípade, že pracovník zväži potrebu intervencie iného odborníka, odošle, čiže distribuuje rodinu k inému odborníkovi. Z uvedeného vyplýva, že táto úroveň v soc. poradenstve má dva výrazne znaky, a to: informačný charakter, distribučný charakter.

Odborné sociálne poradenstvo – je určené rodine v rozvodovom konaní, pri ktorom sa ukázalo, že soc. poradenstvo prvého kontaktu je nepostačujúce pre odstránenie soc. problémov. Poradca musí byť neutrálny, bez ohľadu na to, či sa manželia rozvedú, alebo zostanú spolu. Musí zamerať svoje úsilie predovšetkým na to, aby pomohol partnerom objasniť všetky otázky a prípadne zároveň zmierniť ich neprimerané správanie. Ak to urobí úspešne, manželia môžu dospieť k zdravšiemu a rozumnejšiemu hodnoteniu situácie. Dôležité je, že nech sa rozhodnú akokoľvek, musia si uvedomiť, že je to ich rozhodnutie a neobviňovať poradcu za nesprávne rozhodnutie. V procese rozvodu je potrebné náležitú pozornosť venovať deťom. Individuálne poradenstvo pre deti s rozvedenými rodičmi sa podobá bežnému poradenstvu, ale je krátkodobé a jeho cieľ je omnoho užší. Zamiera sa výhradne na pocity dieťaťa súvisiace s rozvodom rodičov, nasledujúcou situáciou a otázkami, ktoré dieťa znepokojujú. Pracovník zaznamenáva priebeh poradenstva a spoločne s rodinou určuje intenzitu podpory. Už pri 2. stretnutí s rodinou môže realizovať vypracovanie zámeru spolupráce s konkrétnymi úlohami pre členov rodiny.

V rámci práce s rodinou využíva pracovník centra súbor rôznych metód a techník napr. rozhovor, mediačné techniky, podpora uvedomenia si postavenia v rodine, podpora kritického myslenia, sebareflexia a pod.).

Kroky v programe poradenského procesu:

- Smerovanie rodičov k tomu, aby aj v danej náročnej situácii venovali potrebnú pozornosť svojim deťom.
- Rozhovory s rodičmi o tom, ako si konkrétne predstavujú budúcnosť a výchovu svojich detí a starostlivosť o nich.
- Sprevádzanie rodičov pri hľadaní optimálnej formy budúceho usporiadania starostlivosti o detí.
- Pomoc rodičom s porozumením situácie, v ktorej sa nachádzajú.
- Pomoc s realizáciou mimosúdnych dohôd.
- Pomoc dieťaťu.
- Podpora dieťaťa smerujúca k zachovaniu fungujúcich väzieb a vzťahov v rámci širšej rodiny.
- Pomoc a zaistenie vhodných podmienok pre ďalšiu starostlivosť o deti.
- Vedenie rodičov k tomu, aby v dieťati pestovali pekný vzťah k druhému rodičovi a umožňovali kontakt s ním v čo najširšom rozsahu.
- Potlačenie prejavov podplácania a kupovania si dieťaťa niektorým z rodičov.
- Podpora pri adaptácii na príchod nového partnera / člena rodiny na strane jedného z rodičov.

Ak sa rodičia dieťaťa rozvádajú, je potrebné

- b) rodičom dieťaťa odporučiť psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa,

V záujme obnovy manželského spolužitia sa rodičom poskytuje psychologická pomoc, pozostávajúca z nasledujúcich fáz poradenského procesu:

Vytváranie kontraktu: pracovník centra vytvára kontrakt so všetkými prítomnými, počas ktorého sa sústreďí na to, kto tvorí rodinu, akú formu pomoci už využili, čo im pomohlo, aké majú očakávania, nádeje, túžby a pod. Pracovník sa sústreďí na kontakt s každým členom rodiny samostatne, snaží sa viesť rozhovor o jedincovi, nesústreďiť sa len na problém. Aktívne vedie poradenský rozhovor, reflektuje počuté v obsahu aj v prežívaní, podáva spätnú väzbu o zdrojoch u každého člena rodiny aj v rodine ako celku, snaží sa transformovať problém do pozitívne smerovaného cieľa pre všetkých zúčastnených.

Napokon sumarizuje každé stretnutie, snaží sa vyjadriť nádej na zmenu a v prípade potreby, zváženia podáva domáce úlohy, resp. odporúčenia.

V závere tejto fázy poradenského procesu hodnotí, či je potrebné rozdeliť klientov a pracovať s nimi individuálne alebo v rámci rodiny spoločne.

Reflexia v prvých fázach procesu: pracovník reflektuje obsah jednotlivcov, ale aj rodiny ako celku:

- na kognitívnej rovine parafrázovaním,
- na emocionálnej rovine používaním empatických reflexií,
- oceňovaním, uisťovaním,
- klarifikáciou, objasňovaním,
- prerámcovaním,
- vyjadrením nádeje,
- normalizáciou,
- prepájaním,
- potvrdením zdrojov.

Pracovník ďalej používa otvorené reflexívne a doplňujúce otázky.

Facilitácia uvedomenia si seba ako jedného člena zo systému(rodiny): pracovník pomáha vytvoriť priestor na spoznávanie jednotlivých členov rodiny, a to:

- uchopením významov jednotlivých členov (cirkulárne dopytovanie),
- posúdením systémovej dynamiky (sochy, obrázky, plán domácnosti apod.),
- diagnostikovaním komunikačných schém a zacyklením (zložky komunikácie, schémy transakčnej analýzy),
- rozpoznaním subjektívnych impulzov a motívov (identifikácia konklúzií, prenosová dynamika),
- posúdením viacgeneračnej dynamiky(mapy, genogramy, generačné záväzky).

Pracovník v rámci danej fázy poradenského procesu sa sústreďí na rozhovor so všetkými členmi rodiny s cieľom pochopiť, čo sa aktuálne deje na intrapsychickej a interpsychickej rovine, a tiež v rovine celého systému. Sprostredkuje pochopenie príčin konania jedincov všetkým členom rodiny, overuje si hypotézy o koalíciách, o rodinných mýtoch, hypotézy týkajúce sa komunikácie v rodine. Snaží sa pochopiť a poukázať na to, čo z minulosti vplýva na udržiavanie súčasného stavu, snaží sa podporovať prijatie pozitívnych úmyslov a vytváranie nových zmysluplných obrazov o fungovaní členov systému voči sebe aj navonok a systému ako celku navonok. V neposlednom rade sa snaží dodávať nádej na zmenu.

Podpora prijatia: poradca v tejto fáze ponúka spätnú väzbu o tom, čo vníma, cíti, chápe, čomu nerozumie. Vytvára individuálne kontrakty o zmene a kontrakt so systémom o cieľoch a zmenách. Pracuje s rodinou na SMART cieľoch, teda na cieľoch, ktoré sú špecifické, merateľné, akceptovateľné, reálne a vyjadrované v konkrétnom finálnom stave, resp. správaní do istého času. Poradca upozorňuje na dôsledky súčasného stavu, stanovuje s rodinou krátkodobé ciele pre jednotlivcov a pre systém, zvažuje alternatívy, teda zisky a straty spojené so zmenou a podporuje členov rodiny k tomu, aby vykonali rozhodnutie.

Motivácia k zmene: poradca prechádza zmenou a uchopuje zmeny v jednotlivých častiach intrapsychiky človeka a v jednotlivých komunikačných procesoch. Učí rodinu novým možnostiam, novému správaniu, vnímaniu, novým presvedčeniam o sebe a ostatných členoch rodiny, ponúka a povzbudzuje k zmene dysfunkčných vnútorných a rodinných pravidiel, otvára možnosti byť flexibilný. Podporuje napĺňanie túžob, očakávaní, potrieb jednotlivcov a systému na základe cieľov, ktoré si spoločne stanovujú na začiatku v kontrakte.

Upevňovanie zmeny: poradca sa snaží upevňovať zmenu na základe oceňovania pozitívnych zmien v súlade s kontraktom, pomáha vytvárať stratégie prevencie relapsu a v závere vyhodnocuje a uzatvára poradenský proces s ďalšími odporúčaniami.

Psychologická pomoc v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa je realizovaná pracovníkom centra, ktorej cieľmi sú:

- edukácia rodičov o štádiách rozchodu (šok, hnev, obdobie zmätku myšlienok a pocitov, akceptácia),
- identifikácia úloh, ktoré musia dospelí zvládať v procese rozchodu (vyrovnanie sa so stratou, vytvorenie novej identity, zvládanie emócií, predovšetkým hnevu konštruktívnym spôsobom, ujasnenie si ďalších vzťahov, vytvorenie finančného plánu, podpora v sebadôvere a sebaúcte),
- efektívne zvládanie prežívania rodičov (podpora orientácie vo svojich pocitoch, akceptácia a rešpektovanie pocitov, efektívne zvládanie),
- edukácia rodičov o najlepšom záujme detí (ujasnenie si úloh, čo je a čo nie je vhodné povedať a urobiť, čo deti potrebujú počuť, čo deti počuť nemusia),
- štádiá straty a žiaľu u detí pri rozchode/rozvode rodičov (popretie, hnev, vyjednávanie, depresia, prijatie),
- konkrétne odporúčania pre rodičov (hovoriť o partnerovi s rešpektom, neukazovať hnev pred dieťaťom, nehádať sa pred dieťaťom, ako to povedať deťom so zvážením všetkých okolností).

Ak sa rodičia dieťaťa rozvádajú, je potrebné

c) dieťaťu poskytnúť alebo zabezpečiť potrebnú psychologickú pomoc aj po rozvoде.

Poradca volí integratívny prístup pri poskytovaní psychologickej pomoci dieťaťu po rozvoде.

V rámci daného prístupu sa sústreďí:

V úvodnej fáze na:

- získavanie informácií od objednávateľa (ÚPSVaR),
- realizuje stretnutie s celou rodinou,
- vytvára poradenský kontrakt s rodičmi.

V samotnom poradenskom procese na:

- výber vhodných prostriedkov, nástrojov, techník pre priamu prácu s dieťaťom,
- vytvára a buduje si vzťah s dieťaťom,
- podporuje dieťa k vyjadreniu seba a svojho „príbehu“,
- umožňuje dieťaťu uvoľňovať emócie a riešiť problémy,
- posilňuje, podporuje dieťa,
- pomáha dieťaťu uvažovať inak a vyrovnávať sa tak so zmenami v rodinnom systéme.

V záverečnej fáze poradenského procesu:

- realizuje záverečné posúdenie a zhodnotenie,
- uzatvára prípad s evaluáciou a ďalšími odporúčaniami.

Pracovník vykonáva opatrenia v centre formuláciou cieľov spoločne s členmi rodiny, pričom formuluje koncept založený na vyhodnotení histórie rodiny a interakcií. Pri ambulantnej a terénnej forme starostlivosti je dôležité v prvom rade pomenovať, aký metodologický rámec pri práci využívame, teda z akého teoretického prístupu a disciplíny vychádzame. V našom centre preferujeme integratívny model poradenstva, teda kombináciu viacerých filozofických a poradenských smerov (humanistický, kognitívno- behaviorálny, systemický).

Fázy práce s klientom/rodinou:

Vstupná fáza :

Pracovník centra získava prvotné informácie od odosielateľa rodiny. Získa tak anamnestické údaje, históriu rodiny, ktorá je zaznamenaná v doterajšej spisovej dokumentácii. Okrem daného spisu sa pracovník centra dopytuje otvorenými otázkami na ďalšie údaje potrebné k dotvoreniu si prvotného obrazu o rodine a jej probléme. Snaží sa zistiť všetky dôležité informácie, týkajúce sa sociálnej situácie dieťaťa a jeho rodiny, ekonomických pomerov, podmienok bývania, zdravotných pomerov, minulých a súčasných, pretrvávajúcich ťažkostí.

Na základe získaných informácií vypracuje SWOT analýzu, kde určí silné a slabé stránky rodiny, zdroje a ohrozenia. Pracovník centra zisťuje tiež doposiaľ poskytované formy pomoci dieťaťu a jeho rodine a ich účinok.

Prvý kontakt s klientom/ rodičmi:

Na základe analýzy prípadu rodiny si pracovník centra dohodne s klientom prvý kontakt, či už v domácom prostredí alebo v prostredí centra. Formu a miesto prvého stretnutia určí na základe doterajších informácií o rodine a posúdenia vhodnosti podľa konkrétneho prípadu.

Od prvého kontaktu sa pracovník centra snaží vytvoriť si s klientom raport, ktorý bude vzájomným vzťahom poradcu a klienta/rodiny. Ďalšia forma spolupráce s klientom je volená podľa jeho potrieb, možností a schopností: ambulantná forma, terénna forma alebo ich kombinácia.

Definovanie problému:

Pri definovaní problému vychádza pracovník predovšetkým z toho, čo je dôležité pre klienta, pretože on je ten, kto bude musieť uskutočniť nevyhnutné zmeny. Dôležité je pritom pozerať sa na to, či je daný problém v súčasnej situácii riešiteľný klientovými zdrojmi. Na základe správnej definície problému klienta pracovník posúdi, či je vhodná ambulantná alebo terénna forma práce, resp. ich kombinácia.

Intervenčná fáza:

Dôraz sa kladie na:

- vzťah pracovník centra – klient,
- posúdenie štádia motivácie klienta,
- stanovenie cieľov,
- poradenstvo (sociálne, psychologické podľa potrieb klienta).

Stanovenie cieľov priamo vyplýva z definície problémov. Ciele sa stanovujú na základe diskusie medzi klientom a pracovníkom tak, aby boli pre klienta žiaduce, realistické a dosiahnuteľné. Klientovi je vysvetľované, čo od poradenstva môže a čo nemôže očakávať. Určením cieľov pracovník klientovi ukazuje, že zvládnutie jeho súčasných problémov je možné a smeruje pozornosť k budúcim možnostiam, a nie k minulým problémom a ťažkostiam. Proces práce, založený na vzťahu pracovníka a klienta, sa realizuje prostredníctvom komunikácie, využívajúc rôzne formy a metódy sociálnej a psychologickkej práce, pričom cieľom je zvýšiť kvalitu života klienta za pomoci mobilizácie jeho vnútorných zdrojov a vonkajších zdrojov jeho prirodzeného prostredia.

Pracovník využíva formy individuálneho poradenstva, v prípade potreby je klient zapojený do skupinového poradenstva (minimálny počet klientov v skupine sú 3, maximálny 8). Na základe stanovených cieľov môže pracovník poskytovať tiež rodinné poradenstvo. Proces práce pomáha na začiatku rodine vyrovnávať sa s dočasnou krízovou situáciou, so zmenami, ktoré v rodine nastali. Až potom, čo sa dosiahne určitá stabilita a raport, má pracovník centra možnosť pomáhať rodine s oblasťami, ktoré budú tiež prospešné. Pri vytýčení cieľov sa nepovažuje rodina ako celok, ale ako jedinci, ktorí vytvárajú systém. Každý jedinec má svoju históriu, osobnosť a súbor mechanizmov zvládania.

Dôkladné poznatky teórie osobnosti individua a psychopatológie sú základom poznania, čo očakávať od jednotlivých „atómov“, ako aj rodinnej „molekuly“. Dokonca aj za bežných okolností však dôkladné porozumenie silným a slabým stránkam každého člena rodiny (základné osobnostné vzorce, reakcie na záťaž atď.) pomôžu určiť ciele a techniky rodinného poradenstva. Najdôležitejšie preto je posúdenie individuálnych problémov, tiež posúdenie širšieho rodinného systému, teda tých, ktorí môžu byť veľmi zainteresovaní v rodine, ale nebývajú s ňou. Ciele poradenského procesu musia byť určitým spôsobom kongruentné s tým, po čom členovia rodiny túžia a čo sú realisticky schopní v konkrétnom bode dosiahnuť. Spoločné ciele a stratégie smerov poradenstva, ktoré centrum realizuje:

- podpora adaptívnych mechanizmov,
- rozšírenie emocionálneho zážitku,
- rozvinutie interpersonálnych zručností,
- reorganizovanie rodinnej štruktúry,
- zlepšenie vhl'adu,
- pomoc rodine pri porozumení a zmene jej príbehov.

Evalučná fáza:

V evaluačnej fáze sa pracovník sústreďí na reflexiu výsledkov poskytovaného poradenstva, posúdenie miery naplňania stanovených cieľov a nastavenie klienta na udržanie zmeny. Vyhodnocovanie dosiahnutia cieľa realizuje v súčinnosti s klientom a jeho rodinou. V tejto fáze práce pracovník spolu s jednotlivými členmi prechádza cieľmi, ktoré boli naposledy stanovené, vyhodnocuje ich naplnenie z pohľadu jednotlivých členov rodiny a dieťaťa (ak je to možné a vhodné), sumarizuje pokroky, ktoré členovia jednotlivivo aj rodina ako celok dosiahli, kam sa posunuli. Cieľom nie je iba vyhodnotiť dosiahnutie cieľov, ale aj posilniť vedomie sily a sebaúctu každého účastníka. Upozorniť na ďalšie možné zdroje rodiny a jej okolia.

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov procesu práce s rodinou sa realizuje priebežne a na záver. Úspešnosť práce s klientom/rodinou a dosiahnutia stanovených cieľov sa posudzuje na základe toho, nakoľko sa podarilo dosiahnúť indikátory, ktoré sme si spolu nastavili; či sa podarilo minimalizovať problémy na strane dieťaťa a rodiny; či sa zmenilo správanie člena/členov rodiny z problematickeho na akceptovateľné. Pracovník v závere posúdi a zhodnotí celý prípad a uzavrie ho, prípadne v prípade potreby odporúča klienta k inému odborníkovi, špecialistovi.

Stratégie a techniky poradenstva:

Techniky podporujúce adaptačné mechanizmy

Pracovník predovšetkým využíva mnoho techník, aby podporil aktívne alebo latentné mechanizmy zvládania, ktoré má rodina k dispozícii. V každej rodine je niečo zdravé a to by sa malo akceptovať a aktívne povzbudzovať. Empatické počúvanie a záujem, pozitívna spätná väzba na využívanie adaptívnych obrán (ako zdravé popretie tvárou v tvár smrteľnému ochoreniu) a vysvetlenie málo adaptívnych obrán a dobre načasované rady pomáhajú rodine v distrese.

Techniky rozvíjajúce emocionálnu skúsenosť

Techniky, ktoré sa používajú na pomoc jednotlivcom a rodinným jednotkám rozvinúť ich zážitkový repertoár, majú tendenciu sa v sedeniach samotných zamerať na prežívanie „tu a teraz“. Tieto techniky sú vytvorené, aby pomohli jednotlivým členom rodiny zmierniť úzkosť, spomaliť ich reakčné procesy a maximalizovať emocionálny a kognitívny zážitok momentu – skúsenosti, ktoré mohli byť v minulosti popierané, podliehali obranným mechanizmom alebo boli prehliadané. V mnohých rodinách sa citom buď vyhýba alebo sa obchádzajú.

Napríklad niektorí členovia rodiny, alebo celá rodina si nemusí priznať city, pretože sa obávajú zranenia iného člena rodiny. Úlohou pracovníka je spomaliť, alebo zrýchliť rodinný proces a dovoliť rozličným emóciám dostať sa na povrch v bezpečnom prostredí, umožnením každému, aby bol vypočutý, a pozrieť sa na to, ako skryté alebo obídene city, alebo pretrvávajúca zúrivosť, či úzkosť ovplyvňovali fungovanie rodiny.

Techniky rozvíjajúce interpersonálne zručnosti

Pracovník sa snaží podporovať otvorenú a jasnú komunikáciu, emocionálnu empatiu a pozitívny raport medzi členmi rodiny, ako aj dobré zručnosti v riešení problémov. Dobré riešenie problému si okrem iného vyžaduje doplňujúci súbor zručností jasnej komunikácie týkajúcej sa citov.

Komunikácia si vyžaduje oboch, hovoriaceho aj počúvajúceho (alebo komunikátora a recipienta v prípade neverbálnej komunikácie), a pozostáva nielen z vyslania správy, ale aj zo zamýšľanej a prijatej správy.

Cieľom pracovníka centra je pomôcť rodine skúmať zamýšľané správy, spôsob, ktorým bola správa vyslaná a jej kontext, a čo si o tom myslí recipient. Pracovník zabezpečuje priestor pre rodinnú diskusiu, je si vedomý odlišných úrovní významu správ a ako sa navzájom ovplyvňujú a niekedy si odporujú. Snaží sa povzbudiť interpersonálnu citlivosť a empatiu a pokúša sa pomôcť každému, aby si bol vedomý svojich myšlienok a citov.

Stratégie a techniky meniace štruktúru správania sa v rodine

V mnohých ohľadoch je jedinečným príspevom k orientácii v rodine rozpoznanie štruktúrovanej (opakujúcej sa a predpokladanej) behaviorálnej následnosti v rodinnej skupine, ktorá prispieva k etiológii a/alebo udržiavaniu symptomatického správania. Popisujú sa rodinné koalície, ktoré pomáhajú pracovníkovi jasnejšie konceptualizovať povahu koalícií v konkrétnej rodine a plánovať stratégiu, ako doviest' tieto koalície do lepšie fungujúcej polohy.

Techniky zamerané na vhl'ad a riešenie konfliktu

V rodinnom poradenstve sa vhl'ad vždy dáva do rodinného kontextu. Je viac konštruovaný, než odhaľovaný. Cieľom je prepojiť minulú realitu rodiny s prítomnou spôsobom, aby sa členovia rodiny mohli prestať snažiť rozlúštiť minulosť prítomnosťou. Techniky zlepšujúce vhl'ad, ktoré bude pracovník pri práci s rodinou využívať sú: klarifikácia, konfrontácia, interpretovanie.

Techniky zisťujúce nové a pozitívnejšie spôsoby porozumenia rodinnej situácii

Úlohou pracovníka je pomôcť rodine preskúmať a prehodnotiť jej vlastné domnienky, presvedčenia a významové systémy. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately si v centre môže zabezpečiť vykonávanie opatrení ambulantnou formou alebo terénnou formou podľa § 73 ods. 6 písm. b) a c) zákona č. 305/2005 Z. z., keďže centrum vykonáva opatrenia podľa § 11 ods. 2 písm. a) až c), § 11 ods. 3 písm. b) bod 1 až 4, § 12 ods. 1 písm. b) zákona č. 305/2005 Z. z. a opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. d) zákona č. 36/2005 Z. z. centrum pri práci s klientom pri výkone opatrení ambulantnou a terénnou formou využíva metódy a techniky z oblasti sociálnej práce: pozorovanie, rozhovor, sociálna diagnostika, poradenstvo, konfrontácia a podobne. Z oblasti psychológie ide o metódy ako psychologické poradenstvo, rozhovor, dotazníky a podobne. Intervencie sú pracovníkmi centra uplatňované s ohľadom na klienta a jeho individuálne potreby.

Podpora a poradenstvo náhradným rodičom (§ 73 ods. 6 písm. d) - opatrenia podľa § 44a ods. 1 písm. a) a b), Zákona č. 305/2005 Z. z):

Centrum poskytuje sociálne poradenstvo a iné odborné poradenstvo (psychologické a špeciálno-pedagogické poradenstvo) náhradným rodičom ale tiež rodičom, blízkym osobám detí, ktoré majú výchovné a iné ťažkosti s maloletými deťmi. Centrum vykonáva opatrenia zamerané na podporu a poradenstvo náhradným rodičom a rodičom s názvom: Zefektívňovanie rodičovstva. Program je koncipovaný ako tréning pre náhradných rodičov, ale tiež aj rodiny, ktoré chcú/potrebujú posilniť vzťahy s deťmi, zefektívniť svoje rodičovstvo a realizovať účinnejšiu výchovu. Cieľom je podpora a rozvoj rodičovských kompetencií so zámerom zefektívňovania rodičovstva. V prvom rade je zámerom vysvetliť rodičom, že problémy, ktoré v rodinách vznikajú, je dôležité vedieť rozdeliť a správne priradiť. Na základe toho sa rodičia ďalej učia, ako reagovať v situáciách, kedy problém patrí ich dieťaťu, teda nie sú napĺňané potreby dieťaťa a čo robiť, keď sú narúšané potreby samotného rodiča. Ako budovať a posilňovať vzťah s dieťaťom, ktorý je základom efektívnej výchovy a ako riešiť konflikty, v ktorých sú narúšané potreby na oboch stranách tak, aby ani jedna strana neprehrala, teda aby na konci boli obaja víťazi.

Ciele sa zameriavajú na:

- posilňovanie vzájomného vzťahu dieťa – rodič,
- nadobudnutie zručností náhradných rodičov, aby sa ich výchova stala účinnejšia a efektívnejšia,
- riešenie problémov/ konfliktov medzi deťmi a náhradnými rodičmi tak, aby ani jeden z nich nebol porazený,
- rešpektovanie vzájomných potrieb,
- naučiť náhradných rodičov používať techniky, s ktorými pracujú profesionálni psychológovia, keď chcú deťom pomôcť prekonať emocionálne problémy a odstrániť neprispôsobivé správanie.

Celá filozofia programu je založená na princípe spolupráce, empatickom a rešpektujúcom postoji k deťom, vychádza z učenia Dr. Thomasa Gordona, prvkov humanistického prístupu Tréning je realizovaný skupinovou formou (minimálny počet klientov sú 3, maximálny 12).

	Téma	Obsah a zameranie stretnutia
1	Rola rodiča	Charakteristiky pomáhajúceho vzťahu Aký je efektívny rodič Rodičovské mýty
2	Komu patrí problém (Koho potreby sú narúšané?)	Okno správania – prijateľné vs. neprijateľné správanie Faktory ovplyvňujúce hranicu prijateľnosti Koncept vlastníctva problému
3	Posilňovanie vzťahu	Komunikácia podporujúca rozvoj vzťahu medzi rodičom a dieťaťom JA výroky Komunikačné bloky
4	Keď problém patrí dieťaťu	Pasívne počúvanie Aktívne počúvanie Možné chyby pri aktívnom počúvaní
5	Keď problém patrí rodičovi	Konfrontácia s neprijateľným správaním Konfrontujúce JA výroky JA výroky vs. TY výroky Zvládanie vzdoru 6 kroková metóda riešenia problémov
6	Každý z nás má potreby	Definícia a hierarchizácia potrieb Identifikácia potrieb ako významný faktor pochopenia správania druhého Rozlišovanie potrieb od riešení
7	Emócie	Funkcia emócií Dôležitosť prijatia emócií Emócie, myšlienky a správanie
8	Keď problém patrí obom	Negatívne dôsledky riešenia konfliktov prostredníctvom používania moci Efektívny spôsob riešenia konfliktov, v ktorom sú obaja víťazi Metóda bez porazených
9	Otázka hodnôt	Čo znamená stret hodnôt, Dôležitosť rozlišovania hodnôt od potrieb Konzultácia Konfrontácia a aktívne počúvanie za účelom zníženia stretu hodnôt Rodič ako vzor Zmena seba samého – flexibilita
10	Obdobie pubescencie	Edukácia o vývinovom období

		Psychosociálna kríza daného obdobia Komunikácia s pubescentom
11	Čo robiť/nerobiť, aby som ako (náhradný) rodič nevyhorel	Starostlivosť o seba Rovnováha medzi požiadavkami a prioritami
12	Evaluácia	Vyhodnotenie celého programu Posúdenie naplnenia cieľov Ďalšie možnosti podpory a poradenstva

Ambulantné výchovné opatrenia:

- odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch - § 11 ods. 3 písm. a), písm. b) bod 3 Zákona č. 305/2005 Z. z.
- uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobne, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe - § 12 ods. 1 písm. b) Zákona č. 305/2005 Z. z.
- uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu - § 37 ods. 2 písm. d) Zákona 36/2005 Z. z.

Metódy a techniky:

Diskusné metódy – zahŕňajú všetky formy diskusií s rôznymi témami, rôznym zameraním, v rôznych formách a situáciách (v dvojici, trojici, v malej a veľkej skupine, v rodine). Ich pozitívom je efektívna komunikácia, výmena názorov, skúmanie a analýza javov, vzájomné vysvetľovanie a porozumenie.

Metóda pozorovania: pozorovanie je uvedomelý základný proces poznávania, prvok experimentálneho usudzovania. Na základe zaznamenaných javov sa vysloví hypotéza alebo zákon. Pozorovanie je neodmysliteľnou súčasťou poznávania a usudzovania. Odborný personál využíva priame a nepriame pozorovanie.

Inscenačné metódy – predstavujú hranie a modelovanie rol, simulované hry a situácie, aplikované metódy sociodrámy, čiastočne aj psychodrámy, pantomímu, divadlo, videonahrávky, videoanalýza a videotvorba, film a pod. Ich základným cieľom je rozvíjať sociálne zručnosti a zvyšovať sociálne kompetencie klientov, nezanedbateľné je však korektívna sebareflexia.

Hry so psychologickým a edukatívnym potenciálom – sú spoločenské hry, ktoré majú náboj využiteľný na dosiahnutie výchovných a poradenských cieľov.

Môže ísť o pôvodné hry určené k sebapoznaniu alebo modifikácie bežných spoločenských hier. Ich prednosťou je šanca hravým spôsobom stimulovať sebareflexiu.

Metódy kultúrnych vyjadrovacích prostriedkov – sú prevzaté z umeleckých oblastí – výtvarné metódy (kresba, maľba, grafika, koláže, asambláže, modelovanie, priestorové objekty atď.), metódy práce s hudbou (aktívna interpretácia, aktívna hudobná tvorba, spev, relaxácia pri hudbe), práca so slovom (písanie textov, poetické či lyrické príbehy a ich rozbor, atď., ale aj spoločné čítanie či asociatívne spracovávanie krásnej literatúry), pohybové a športové aktivity; resp. viacrozmerne vyjadrovacie prostriedky (kombinácie predchádzajúcich a ďalších oblastí). Ich špecifikom je využitie rôznorodých, nielen verbálnych komunikačných kanálov.

Metódy autentickej skúsenosti – reprezentujú postupy, pri ktorých ide o sprostredkovanie autentickej skúsenosti – napr. návšteva diagnostického alebo reedukačného centra a kontakt s klientmi týchto zariadení, mediácia reálneho konfliktu. Osobitú pre túto kategóriu metód je učenie činnosťou, konaním, silný korektívny potenciál, resp. učenie zážitkom.

Relaxačné metódy – zamerané na uvoľnenie a relaxáciu; vedú k zvýšeniu výkonu, ku koncentrácii, predchádzaniu tréme a celkovej emocionálnej rovnováhe. Môžu mať podobu tradičných foriem (autogénny tréning, progresívna relaxácia) rovnako možno využiť hudbu, pohyb alebo iné prostriedky. Zámerom je efektívnejší výkon (predovšetkým v oblasti medzilidského styku).

Modelovanie – modelovanie možno zaradiť medzi činnostné metódy práce sociálneho pracovníka, modelujú sa určité reálne situácie zo života dieťaťa alebo sa pripraví scenár nejakej vybranej situácie, ktorá sa následne rozohrá.

Konfrontácia – prostredníctvom tejto metódy upozorňujeme klienta na rozpory v jeho tvrdeniach, správani, v chápaní seba a iných.

Reflexia - poradca odráža to, čo povedal klient, preformulováva klientove odpovede, aby stimuloval ďalší klientov vzhľad a sebareflexiu, ostáva v rámci klientovej výpovede, môže formulovať jasnejšie a precíznejšie ako klient alebo vybrať z výpovede klienta dôležitú pasáž. Reflexia sa niekedy označuje ako nedirektívna interpretačná technika.

Metódy sociálnej práce:

Exploratívne metódy – zahŕňajú dotazníky, posudzovacie škály, ankety a pod. Do tejto kategórie by sme mohli zaradiť aj samostatne písané neformálne životopisy klientov, prácu s denníkom, alebo prezentácie klientov, ich elaboráty, či prednášky z ich záujmového okruhu.

Praktickým prínosom je nedirektívny spôsob rozvoja kognitívnej sféry poznania a sebapoznania.

Prednáškové metódy – vysvetľovanie, rozbor, opis, predstavenie koncepcie, prípadne populárno-náučné texty a práca s nimi. Mali by mať krátky časový rozsah a nemali by byť zamerané na poučovanie alebo hodnotenie. Prinášajú informácie, poznatky, faktografické údaje a podnecujú k aktivite, analytickému a kritickému mysleniu.

Hranie rolí - je podobná metóda ako modelovanie. Rozdiel je v tom, že pri hraní rolí sú vyberané situácie zo života alebo hypotetické situácie, ktoré sa môžu stať v blízkej budúcnosti. Pri hraní rolí dieťa najčastejšie hrá samé seba v interakcii s reálnym partnerom alebo partnera prehrá niekto zo skupiny. Užitočnou býva aj výmena rolí.

Intervenčné – intervencia, ako zásah do diania skupiny, rodiny, páru znamená vstupovať do procesu vtedy, keď sa objavia reálne rušivé vplyvy (napríklad metódy alternatívneho riešenia sporov v prípade keď eskaluje konflikt, klienti nespupracujú, správajú sa agresívne a pod.). Majú potenciál účinne zvládať problémy v pomáhajúcom procese.

Evaluačné – zabezpečujú vyhodnocovanie efektivity procesu pred, počas a po ukončení, resp. s odstupom času. Poskytujú spätnú väzbu a informácie o efektivite procesu.

Psychogenetický rozhovor – umožňuje klientovi rozprávať o jeho živote, uvoľniť napätie, hodnotiť určité situácie po čase. Základom tejto formy práce s klientom je pomôcť mu vytvoriť si realistický pohľad na sociálnu situáciu a motivovať ho k zmene nesprávnych postojov v živote. Klient musí cítiť, že sociálnemu pracovníkovi môže dôverovať.

Situačná analýza - sústredenie na rodinnú a osobnú analýzu klienta, základné informácie o klientovi (meno, adresa, informácie o životnej situácii), analýza užšieho prostredia, základné informácie o všetkých členoch rodiny, súčasťou je analýza bytových podmienok a pod., hľadanie vzájomných súvislostí a analýza zistených skutočností. Sociálny pracovník vyberá tie najdôležitejšie fakty, ktoré by mohli mať rozhodujúci vplyv na situáciu, resp. sociálnu kolíziu.

Metóda pozorovania: pozorovanie je uvedomelý základný proces poznávania, prvok experimentálneho usudzovania. Na základe zaznamenaných javov sa vysloví hypotéza, alebo zákon. Pozorovanie je neodmysliteľnou súčasťou poznávania a usudzovania. Odborný personál využíva priame a nepriame pozorovanie.

Anamnestický rozhovor – slúži na získanie potrebných informácií o klientovi a jeho problémoch. Uskutočňuje sa v prvej fáze kontaktu s klientom, ešte pred širším rozhovorom o vlastnom probléme klienta.

Aby sme predišli úskaliam predčasného anamnestického rozhovoru, necháme klienta voľne rozprávať o svojich problémoch a vyberieme relevantné anamnestické údaje. Spracujeme osobnú, rodinnú anamnézu.

Rodinná mapa – slúži na rýchle a praktické zaznamenanie dôležitých údajov rodinnej konštelácie. V rodinnej mape má každé pohlavie svoju značku. Muži sa môžu označiť štvorčekom, ženy krúžkom. Do vnútra štvorčeka či krúžku sa píše vek označeného a vyznačia sa vzťahy medzi jednotlivými členmi rodiny.

Riadený rozhovor - je to metóda skúmania, spôsob ako možno cieľavedomým a usmerňovaným rozhovorom poznať pravdu o určitom probléme. Pre vytvorenie si verného obrazu konkrétneho problému je dôležité riadeným rozhovorom zistiť čo najviac informácií o klientovi a jeho vlastnostiach, schopnostiach, postojoch a problémoch. Táto metóda sa využíva nielen na diagnostiku problémov, ale aj na samotné vyriešenie problému, prípadne konfliktov a nezhôd medzi deťmi.

Poradenské interview – z hľadiska poradcu je poradenské interview proces aktívneho a pozorného počúvania, podpory, pochopenia a inšpirovania. Inšpirujúca funkcia interview spočíva v povzbudzovaní klienta, vo vytváraní atmosféry otvorenosti a dôvery. Poradca necháva dostatočný priestor a čas pre postupné vyjadrenia klientovho vnímania a prežívania, komentuje klientovo rozprávanie, jeho emocionálny stav, vedie klienta k zamysleniu sa nad kauzalitou jeho problémov.

Diagnostika v sociálnej práci - diagnóza sociálneho problému, jej výsledkom je získanie čo najobjektívnejších poznatkov o klientovi, uskutočňuje sa podľa diagnostických metód v sociálnej práci, ktoré sú zamerané na zisťovanie, hľadanie príčin, ktoré spôsobili alebo viedli, podmieňovali vznik sociálneho problému.

Pri práci s klientom využijeme aj činnosť diagnostiku, ktorá využíva reálne alebo modelové situácie a diagnostiku pomocou vecí, v ktorej sa využijú veci, ktorými sa klient obklopuje doma, čo má rád, aké má záujmy a hobby.

Prognóza – v sociálnej práci používame v začiatkoch prognózu ako pomocnú metódu bez aktivity a zásahov (priebeh stavu), s využitím práce sociálneho pracovníka v spolupráci s klientom.

Klarifikácia- proces objasňovania rôznych aspektov problému. Klienta vedieme k tomu, aby sám prišiel na podstatu problému, aby sám hľadal súvislosti, odlíšil podstatné od nepodstatného. Podporujeme ho, sumarizujeme klientovu prácu, motivujeme pre hľadanie ďalších alternatív.

Sociálny plán riešenia problému – spracovanie návrhu riešenia problémovej situácie s klientom, konkrétny plán pomoci klientovi, ktorý vychádza z problémovej situácie, z nedostatku síl klienta prekonať, alebo sa prispôbiť zmeneným podmienkam a napokon z pozitívnych vlastností klienta, ktoré možno aktivizovať v prospech realizácie a adaptácie na zmenené sociálne podmienky. Sociálny pracovník stanovuje postupy plánu a jednotlivé kroky, ktoré spolu s klientom modifikuje. Plán musí byť jasný a pochopiteľný.

Konzultačné činnosti – poskytuje ju odborník, ktorý participuje na probléme klienta

Metóda výchovného a sociálneho poradenstva – výchovné a sociálne poradenstvo má špecifiká, ktoré vyplývajú z momentálnej situácie a vyžadujú si sociálne pedagogický zásah.

Metóda kooperácie - kooperatívne správanie je často založené na nájdení priaznivého kompromisu, na porozumení druhej osobe a na ohľade voči nej. Kooperatívne správanie tohto druhu si vyžaduje: obojstrannú dôveru, možno ju využiť pri práci so skupinou.

Tréning - charakteristická metóda pre behaviorálne prístupy, hlavnými zložkami sú učenie, opakovanie a nácvik optimálnej komunikácie, zvládania konfliktov, asertivity.

Sociálno-psychologický výcvik – sociálno-psychologické a sociálno-tréningové metódy budú zamerané na postupné rozvíjanie a nácvik jednotlivých súčastí celkovej sociálnej kompetencie. Program bude tvoriť základná časť – zoznamovanie v skupine, vzájomné spoznávanie členov, interpersonálna percepcia, emočné uvoľnenie a sebavyjadrenie, medzilidská komunikácia, sprostredkovanie spätných väzieb, výcvik a rozbor kooperatívnych foriem správania, rozhodovacie procesy. Techniky sú rozdelené na rozohrievacie a uvoľňujúce, ďalšie pre skupinovú prácu. Skupina bude fungovať v atmosfére bezpečia, dôvery, tolerancie a akceptácie.

Časový rozsah jednotlivých opatrení:

Minimálny a maximálny počet hodín vykonávania jednotlivých opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:

- § 11 ods. 2 písm. a) Zákona č. 305/2005 Z. z. – dieťaťu a jeho rodičom poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo

§ 11 ods. 2 písm. a) Zákona č. 305/2005. Z.z. dieťaťu a jeho rodičom poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 15 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

- § 11 ods. 2 písm. b) Zákona č. 305/2005 Z. z. – rodičom dieťaťa odporučiť psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa

§ 11 ods. 2 písm. b) Zákona č. 305/2005. Z.z. rodičom dieťaťa odporučiť psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 15 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny

Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR

- § 11 ods. 2 písm. c) Zákona č. 305/2005 Z. z. – dieťaťu poskytnúť alebo zabezpečiť potrebnú psychologickú pomoc aj po rozvođe

§ 11 ods. 2 písm. c) Zákona č. 305/2005. Z.z. dieťaťu poskytnúť alebo zabezpečiť potrebnú psychologickú pomoc aj po rozvođe		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 15 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

- § 11 ods. 3 písm. b) bod 1 – 4, Zákona č. 305/2005 Z. z.

§ 11 ods. 3 písm. b) bod 1 - 4, Zákona č. 305/2005 Z. z.		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 30 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

- § 11 ods. 3 písm. d) Zákona č. 305/2005 Z. z. – poradensko-psychologická pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách

§ 11 ods. 3 písm. d), Zákona č. 305/2005 Z. z. – poradensko-psychologická pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 30 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

- § 37 ods. 2 písm. d) Zákona č. 36/2005 Z. z. – uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu

§ 37 ods. 2 písm. d), Zákona č. 36/2005 Z. z.		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 30 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny

Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR

- **§ 44a) ods. 1. písm. a) a b) Zákona č. 305/2005 Z. z.**

§ 44a) ods. 1. písm. a) a b) Zákona č. 305/2005 Z. z.		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 10 hodín
	vytvorenie plánu spolupráce	min. 3 hodiny
	fáza realizácie	min. 40 hodín
	evaluačná fáza	min. 2 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

- **§ 12 ods. 1 písm. b) Zákona č. 305/2005 Z. z. – uloží dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike**

§ 12) ods. 1. písm. b) Zákona č. 305/2005 Z. z.		
časový rozsah	posúdenie rodinnej situácie/diagnostika	min. 15 hodín
	vypracovanie diagnostiky	min. 4 hodiny
Časový rozsah je možné obmieňať podľa potrieb klienta a posúdenia pracovníka CDR		

Informácia o tom, že centrum ponúka vykonávanie opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami v súvislosti s rozvodom rodičov dieťaťa alebo rozchodom rodičov dieťaťa a spôsob informovania o vyťažnosti centra:

Centrum o vyťažnosti informuje orgán SPODaSK **písomne v mesačnej** priebežnej správe o spolupráci s rodinou. V závere správy centrum uvádza zostatkový počet hodín na prácu s rodinou. Zároveň centrum poskytuje orgánu SPODaSK **mesačný emailový report** o vyťažnosti centra. Klient, ktorý je zapojený do spolupráce s centrom, dostáva informáciu o dĺžke spolupráce v úvode, pri uzatváraní kontraktu. Zároveň je klient počas spolupráce **priebežne ústne informovaný** o aktuálnom zostávajúcom počte hodín, ktoré sú k dispozícii v rámci spolupráce. Pracovník centra v závislosti od povahy problému na ktorom s klientom pracujú, sa môžu dohodnúť na pokračovaní alebo uzavretí spolupráce, o tejto skutočnosti centrum ďalej komunikuje s orgánom SPODaSK a zväži pokračovanie alebo ukončenie spolupráce.

M) Opis plánovania a poskytovania odbornej pomoci, ak centrum poskytuje starostlivosť tehotnej žene a tejto žene po pôrode aj jej dieťaťu:

Centrum neposkytuje starostlivosť tehotnej žene, žene po pôrode a jej dieťaťu.

N) Opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách:

Výchovný proces zabezpečujú vychovávatelia centra v kooperácii s psychológom, sociálnym pracovníkom, špeciálnym pedagógom a pomocnými vychovávateľmi. Metódy výchovnej a špeciálnopedagogickej práce s deťmi - súčasťou multidisciplinárneho tímu je aj špeciálny pedagóg, ktorý pri intervencii s dieťaťom využíva metódy, ktoré zohľadňujú vek, mieru zdravotného a sociálneho znevýhodnenia a individuálne špecifiká dieťaťa. Pri svojej práci špeciálny pedagóg využíva: Metódy kritického myslenia (Cinquain, Akrostich, pojmové mapovanie, Brainstorming, Diskusia, Rozhovor, Voľné písanie,). Metódy kladenia otázok (otázky vyžadujúce nižšiu úroveň myslenia, otázky vyžadujúce vyššiu úroveň myslenia, stratégie podnetných otázok, aktivity zamerané na rozvoj myslenia). Metódy hodnotenia ako napr. sebahodnotenie, hodnotenie šk. prospechu, metódy kooperácie (učenie sa vo dvojici, učenie sa v skupine).

Výchovná činnosť predstavuje pre vychovávateľa jednotlivé úlohy:

- realizuje pedagogickú diagnostiku,
- vypracuje výchovný plán – najmenej raz za 2 mesiace za účasti detí a spoločne ho aj vyhodnocujú vzhľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť, je súčasťou osobného spisu dieťaťa,
- koordinuje chod skupiny maloletých detí,
- plní povinnosti vyplývajúce z pozície sprevádzajúceho vychovávateľa,
- súčasťou práce s dieťaťom je aj Mesačný plán aktivít s maloletým dieťaťom spracuje ho každý vychovávateľ, ktorý sa podieľa na výchovnej práci s dieťaťom a odovzdáva ho sociálnemu pracovníkovi.

Súčasťou programu sú aktivity:

Mesačné:

- mesačná úloha pre skupinu(zadávajú členovia odborného a výchovného tímu s cieľom podporiť a posilniť kooperáciu a vzťahy v skupine),
- mesačná úloha pre jednotlivca (zadáva sprevádzajúci vychovávateľ v spolupráci s psychológom a sociálnym pracovníkom skupiny s prihliadnutím na ciele uvedené v IPROD, s hlavným cieľom budovať osobnosť jednotlivca s dôrazom na jej pozitívne stránky),
- v priebehu mesiaca usilujeme realizovať minimálne jedenkrát špeciálne aktivity napr. brigády, súťaže a podobne,
- k mesačným aktivitám patrí aj proces práce s rodinou(sociálne šetrenia, stretnutia rodinného kruhu, stretnutia s rodinou).
- stretnutie – komunita všetkých členov odborného a výchovného personálu a všetkých detí v skupine spojená s mesačným vyhodnotením bodového systému v skupine,

Týždenné:

- týždenná úloha pre skupinu (zadávajú vychovatelia s cieľom podporiť a posilniť kooperáciu a vzťahy v skupine, má krátkodobejší charakter, nižší stupeň náročnosti ako mesačná úloha, môže prispievať k celkovému splneniu mesačnej úlohy),

- týždenná úloha pre jednotlivca (zadávajú vychovávatelia s prihliadnutím na ciele v IPROD),
- športovo – pohybová aktivita(zameraná na podporu zdravého životného štýlu a efektívneho trávenia voľného času, s cieľom posilniť vzťahy, kooperáciu v skupine, odbúrať nahromadené napätie z pracovného týždňa),
- kultúrna aktivita (má integračno- inkluzívny charakter, učí kultúrnemu vyžitiu, navodzuje pokojnú odpočinkovú atmosféru).
- spolupráca so sociálnym pracovníkom, terapeutické a poradenské aktivity psychológa a aktivity so špeciálnym pedagógom.

Dôležitou súčasťou je tiež podpora výchovno–vzdelávacieho pôsobenia školy, ale aj uspokojovanie potrieb v oblasti voľno-časových aktivít (rekreácia, regenerácia a zábava) a účasť v záujmových krúžkoch. Prihlásenie dieťaťa do záujmového krúžku centrum zohľadňuje podľa požiadaviek dieťaťa a možností, aké škola, iný subjekt ponúka.

Základným cieľom je, aby dieťa získalo komplexné kompetencie, ktoré by mu umožnili čo najlepšie zaradenie sa, alebo návrat do spoločnosti, v záujme zdravého rozvoja jeho osobnosti a riadneho vzdelávania.

Hlavné ciele sú zamerané na:

- rozvoj osobnosti
- samostatné rozhodovanie
- spoluprácu a zodpovednosť
- reorganizáciu hodnotového systému
- záujmovú a kultúrnu činnosť
- vzdelávanie a prípravu na povolanie.

O) Opis obsahu prípravy navykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti:

Centrum neposkytuje prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti.

P) Uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia, ak centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou:

Ambulantná forma:

PONDELOK	9:00 – 17:00
UTOROK	9:00 – 17:00
STREDA	9:00 – 17:00
ŠTVRTOK	9:00 – 17:00
PIATOK	9:00 – 17:00
SOBOTA	po dohovore s klientom

Terénna forma:

PONDELOK	9:00 – 19:00
UTOROK	9:00 – 19:00
STREDA	9:00 – 19:00
ŠTVRTOK	9:00 – 19:00
PIATOK	9:00 – 19:00
SOBOTA	po dohovore s klientom

Na základe dohody s klientom, sa centrum prispôsobuje jeho potrebám v čase pre neho prípustnom.

Q) Opis tvorby a vyhodnocovania IPROD, plán činnosti s rodinou:

Centrum pre deti a rodiny vypracúva individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorého súčasťou je najmä plán výchovnej práce s dieťaťom, plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou, vypracovaný v spolupráci s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo v spolupráci s akreditovaným subjektom.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa a plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa musia byť v súlade a musia na seba nadväzovať. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa je stratégiou riešenia problémovej situácie dieťaťa, ktoré bolo vyňaté z pôvodného prostredia, cieľom je rozvoj psychického, fyzického a sociálneho vývinu dieťaťa. Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou je stratégiou riešenia problémovej situácie rodiny, z ktorej bolo dieťa dočasne vyňaté. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa zostavuje sociálny pracovník. Centrum pre deti a rodiny využije ako základnú metódu práce s rodinou a dieťaťom prípadovú konferenciu.

Po zrealizovaní prípadovej konferencie zodpovedá sociálny pracovník za zostavenie IPRODu a Plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou. IPROD a Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou sa vypracuje do 2 týždňov od prijatia dieťaťa a za jeho vypracovanie a vyhodnotenie zodpovedá sociálny pracovník centra, najmenej raz za 2 mesiace sa prehodnocuje a je vypracovaný za účasti dieťaťa. Plán výchovnej práce s dieťaťom vypracuje a vyhodnocuje vychovávateľ do 2 týždňov od prijatia dieťaťa a vyhodnocuje ho najmenej raz za 2 mesiace, dieťa participuje na jeho tvorbe.

Plán psychologickkej starostlivosti vypracuje psychológ centra najneskôr do 2 týždňov od prijatia dieťaťa a vyhodnocuje ho najmenej raz za 2 mesiace. Zodpovedá za jeho vypracovanie a vyhodnotenie psychológ.

Plán špeciálnopedagogickej činnosti vypracuje špeciálny pedagóg centra najneskôr do 2 týždňov od prijatia dieťaťa a vyhodnocuje ho najmenej raz za 2 mesiace. Plán zostavuje a vyhodnocuje za účasti dieťaťa.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou a terénnou formou:

Plán sa realizuje podľa § 30 ods. 15 Vyhlášky č. 103/2018 Z. z. Cieľ plánu má byť totožný s cieľom sociálnej práce s rodinou dieťaťa. Jeho vyhodnotenie prebieha za účasti všetkých dotknutých osôb.

R) Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery:

Klienti centra sa zapájajú do rôznych školských aktivít (športové, voľno-časové), centrum má vytvorené podmienky pre športové aktivity v blízkosti centra, keďže má k dispozícii voľne prístupné ihriská pre verejnosť. Centrum má objekty v krajskom meste, resp. v jeho bezprostrednom okolí, ktoré vytvárajú pre klientov možnosti účasti na rôznych kultúrnych podujatiach (napr. divadlá, kiná).

V letných mesiacoch sa klienti zúčastňujú napr. letných táborov, ktoré pre deti centrum samo organizuje, navštevujú miestne kúpaliská, alebo organizuje jednodňové výlety. Mladí dospelí, pre ktorých centrum zabezpečuje starostlivosť po skončení pobytového opatrenia, majú možnosť zapájať sa do aktivít centra, alebo si organizovať voľnočasové aktivity, kultúrnu, športovú a rekreačnú činnosť individuálne podľa svojich vlastných záujmov. Počas víkendov, sviatkov a prázdnin zabezpečuje centrum deťom celodenné výlety do okolia spojené s turistikou (Vysoké Tatry, Slovenský raj, Bojnice, hrady a zámky).

Centrum vo svojej réžii zabezpečuje oslavy narodenín, sviatkov, karnevaly, grilovanie a podobne. Náboženské vyznanie a účasť na predmete náboženstvo v škole, sú u klientov akceptované na základe požiadaviek zákonného zástupcu a samotného dieťaťa. Centrum vytvára podmienky tak, aby dieťaťu umožnilo rozvoj jeho vedomostí, zručností a návykov s prihliadaním na záujmy a individuálne špecifiká každého dieťaťa.

S) Opis zabezpečovania zdravotnej starostlivosti deťom:

Zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti deťom na pobytové opatrenia súdu je zabezpečené prostredníctvom poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Mladí dospelí (zotrúvajúci v centre po dosiahnutí plnoletosti) majú možnosť vlastného výberu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. V prípade záujmu im centrum poskytne potrebnú pomoc s výberom poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Každé maloleté dieťa, ktoré je prijaté do centra, má zabezpečenú zdravotnú starostlivosť u pediatra. Každému dieťaťu je zabezpečená vstupná zdravotná prehliadka u pediatra, stomatólóga a v prípade potreby aj u iných odborníkov z oblasti zdravotníctva na odporúčanie pediatra. Centrum má uzavretú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre klientov u pediatričky, pedopsychiatričky, stomatólóga. Po príchode do centra pediater požiada o lekársku správu predchádzajúceho pediatra dieťaťa a zabezpečuje mu dôkladnú zdravotnú starostlivosť. V prípade odporúčania pediatra centrum realizuje ďalšie návštevy u odborníkov ako napr. pedopsychiater, gynekológ, urológ a pod. Vzhľadom na skutočnosť, že centrum sa nachádza v krajskom meste, spôsob zabezpečovania zdravotnej starostlivosti je možné zabezpečiť podľa potrieb dieťaťa. Súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa je aj informovaný súhlas rodiča o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Lieky na lekársky predpis sú klientom podávané výhradne podľa ordinácie a odporúčaní lekára, za ich podávanie zodpovedá službukonajúci vychovávateľ, ktorý o tom vedie záznamy v zdravotnom zázname dieťaťa.

Vychovávateľ v zdravotnom zázname dieťaťa vedie tiež evidenciu jeho fyziologického vzhľadu (výška, váha, ťažkosti, posledná menštruácia a pod.). Nepoužité lieky sa vracajú do lekárne. Podľa zákona 576/2004 Z. z. § 6 ods. 1 písm. b) v súvislosti s rozhodovaním o zdravotných úkonoch detí v zariadeniach netreba, aby rodič, alebo iný zákonný zástupca súhlasil. Ak je dieťaťu nariadené pobytové opatrenie súdu v danom zariadení, zariadenie je oprávnené o tejto veci rozhodnúť v plnom rozsahu.

Podľa § 6 ods. 9 písm. a) informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade neodkladnej starostlivosti (neodkladná starostlivosť sa vyžaduje v prípadoch život ohrozujúcich situácií, akútnych operačných zákrokov alebo úrazov, keď je dôvod časovej tiesne), ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať. Starostlivosť počas ochorenia dieťaťa: deti k lekárovi sprevádza vychovávateľ (resp. pomocný vychovávateľ), ak si to vyžaduje zdravotný stav dieťaťa, psychológ (najmä pedopsychiater, klinický psychológ apod.). Lieky pre dieťa na základe lekárskeho predpisu okamžite zabezpečuje službukonajúci vychovávateľ (resp. pomocný vychovávateľ). Pobyt dieťaťa v zdravotníckom zariadení: hospitalizáciu dieťaťa organizuje sociálny pracovník v spolupráci s vychovávateľmi. O hospitalizácii sa vedie záznam v Knihe denného hlásenia. Sociálna pracovníčka má povinnosť informovať o vzniknutej situácii zákonného zástupcu, ako aj ostatné príslušné inštitúcie. Pobyt dieťaťa na liečení: ak dá ošetrojúci lekár návrh na liečenie dieťaťa, vychovávateľ so sociálnym pracovníkom zabezpečí koordináciu liečenia a neodkladne oboznámi s miestom pobytu dieťaťa jeho rodičov a o tejto skutočnosti informuje aj ostatné príslušné inštitúcie.

Administratívna agenda: lekárska starostlivosť je vedená v Individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa. Evidenciu lekárskeho návštevy vedie vychovávateľ. Záznam o podávaní liekov počas choroby sa vedie v Knihe denného hlásenia. Evidenciu liekov v prípade nevoľnosti z lekárničky vedú vychovávateľia, ktorí liek dieťaťu podali. V prípade, že u klienta centra príde k náhlemu zhoršeniu zdravotného stavu, alebo úrazu, je zamestnanec centra povinný poskytnúť dieťaťu prvú pomoc a zabezpečiť privolanie zdravotnej pomoci pomocou tiesňovej linky, resp. ak to situácia dovoľuje, navštíviť lekársku pohotovosť. O vzniknutej situácii informuje vedenie centra a sociálneho pracovníka.

T) Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie, pobytová forma:

Plnenie školskej dochádzky centrum zabezpečuje prostredníctvom školských zariadení v sídle centra.

Školská dochádzka je monitorovaná, štúdiu a získavaniu vedomostí je daný dostatočný priestor, nakoľko práve väčšina detí umiestnených v centre nebola k tomu doposiaľ vedená. Vzhľadom na skutočnosť, že centrum sídli v krajskom meste, centrum dokáže zabezpečiť vzdelávanie podľa individuálnych potrieb a možností dieťaťa. Každé dieťa, ktoré je prijaté do centra, má zabezpečené vzdelávanie v systéme základných, stredných a vysokých škôl v slovenskom jazyku.

Ak je študijný odbor v rámci stredného a vysokého školstva, ktorý si dieťa vyberie vo vzdialenejšom meste, dieťa je počas týždňa ubytované na internáte a počas víkendov, prázdnin a voľných dní sa vracia späť do centra. Ak dieťa prechádza na vyšší stupeň v školskom systéme, vychovávateľ a psychológ poskytuje dieťaťu v spolupráci so školou poradenstvo. O tomto sa vedie záznam v spisovej dokumentácii dieťaťa. Deti navštevujú základné, stredné školy, špeciálne a praktické školy najmä v okolí centra. Prípravu na vyučovanie zabezpečujú pravidelne vychovávatelia. Za účelom dosiahnutia optimálnych výsledkov vo vzdelávacom procese vychovávateľ sa zúčastňuje rodičovských združení a návštev v škole. Získané informácie v prípade potreby postupujú odbornému tímu centra.. Vychovávateľ sa pravidelne na konci mesiaca informuje o výsledkoch výchovno-vzdelávacieho procesu v škole, o čom vedie záznamy s cieľom pomoci dieťaťu v ďalšom období.

U) Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre

Všetky zákonom ustanovené práva sú v centre zaručené pre každú osobu, pre ktorú centrum vykonáva opatrenia, v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania (§ 5 až 9 zákona č. 305/2005 Z. z.; zákon č. 365/2004 Z. z.). V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje akákoľvek diskriminácia pri vykonávaní opatrení. V centre je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťati a iné hrubé, alebo ponížujúce formy zaobchádzania, ako aj trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú, alebo mu môžu spôsobiť fyzickú alebo psychickú ujmu. Pri vykonávaní opatrení je ako výchovný prostriedok zakázané používať zákaz kontaktu s rodičmi, inými blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Pri výkone opatrení je ďalej zakázané používanie kolektívneho trestania.

Dieťa nemôže spolurozhodovať a byť zodpovedné za výber, alebo určenie výchovného prostriedku pre iné dieťa.

Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre – pobytová forma

Dieťa má právo:

- **Na kontakt s rodinou, blízkymi osobami** – centrum považuje tento za nevyhnutný a má nezastupiteľné miesto pre zdravý vývin maloletého dieťaťa. Centrum s rodinou nadviaže kontakt už pred samotným príchodom dieťaťa do centra. Ak pre rôzne dôvody nie je možné toto stretnutie realizovať, centrum nadviaže kontakt s rodinou najneskôr do jedného mesiaca odo dňa príchodu dieťaťa do centra. Rodina a blízki príbuzní sú informovaní o možnostiach udržiavať s dieťaťom osobný a iný kontakt (mobil, sociálne siete a pod.). Dieťa môže v centre udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah kedykoľvek podľa svojich potrieb a to písomne, telefonicky alebo osobne.
- **Na bezpečný kontakt** - v prípade, že rodičia negatívne vplyvajú na vývin dieťaťa (počas návštev sú rodičia pod vplyvom alkoholu, alebo iných návykových látok a pod.), prebehne interakcia s dieťaťom iba za prítomnosti zamestnanca centra. Rodič alebo iná blízka osoba bude o týchto dôvodoch informovaná. Stretnutia detí s rodinou prebiehajú na základe prechádzajúcej dohody o čase príchodu a dĺžke trvania kontaktu a mieste kontaktu. Centrum sleduje vplyv rodiny, alebo inej osoby na maloleté dieťa a prehodnocuje ďalšie stretávanie. V prípade zaznamenania nevhodného vplyvu oboznámi dieťa s prípadnými obmedzeniami o styku.
- **Stravná jednotka počas pobytu** - na základe žiadosti rodiča, alebo inej blízkej osoby, ktorá má preukázateľne pozitívny vplyv na dieťa, vhodné podmienky v domácom prostredí, centrum uvoľní dieťa aj na hosťovský pobyt na vopred dohodnuté obdobie. Sociálny pracovník zabezpečí administratívu ohľadom uvoľnenia dieťaťa, poskytne na dieťa stravnú jednotku počas jeho pobytu v rodine. Vychovávateľ vypracuje plán činnosti pre rodinu dieťaťa. V prípade, že rodinné prostredie je vhodné pre pobyt dieťaťa mimo centra, sociálny pracovník centra oznámi túto skutočnosť najmenej 3 dni pred odchodom dieťaťa oddeleniu SPODaSK, ktoré vedie spisovú dokumentáciu dieťaťa.

- **Na iný ako osobný kontakt** - v prípade, že nie je možný z rôznych dôvodov osobný kontakt dieťaťa s rodičmi, inými blízkymi osobami, centrum sprostredkuje telefonický, písomný kontakt dieťaťa s blízkymi. Každý kontakt dieťaťa s rodinou, blízkymi osobami centrum vyhodnocuje a sleduje jeho účinky na vývin dieťaťa, o čom sa vedie evidencia v záznamoch dieťaťa. Dieťa s rodičmi môže udržiavať telefonický kontakt do 21. hodiny večer, kedy v záujme odpočinku a oddychu sa v centre odovzdávajú mobilné telefóny vychovávateľovi. V prípade, že dieťa nedisponuje mobilom, centrum umožňuje na svoje náklady kontakt s rodinou podľa potreby.
- **Na prístup k informáciám** - v centre má dieťa zabezpečený prístup k internetu, čas a spôsob trávený na internete sleduje vychovávateľ v záujme obmedzenia negatívneho vplyvu na dieťa.
- **Na písomný kontakt, prístup na internet a používania telefónu** – dieťa má právo udržiavať kontakt s osobami podľa jeho požiadaviek, všetky písomnosti adresované dieťaťu sú mu aj odovzdávané, ihneď po doručení zásielky doručovateľom. Dieťa má právo v centre na prístup na internet a používanie telefónu podľa jeho potrieb. Internet môže využívať aj na verejne dostupných miestach a v školách.
- **Na kontakt s inými inštitúciami, orgánmi** - dieťa má v centre možnosť obrátiť sa na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, súd alebo prokuratúru poštou, písomne, prostredníctvom internetu (prostredníctvom školy, kde má prístup na internet a verejne dostupných miest s prístupom na internet), schránkou pre anonymné podania, od ktorej má kľúč prokurátor a je umiestnená v centre.

Dieťa sa môže aj bez vedomia centra obrátiť na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru poštou, písomne, internetu (prostredníctvom školy a verejne dostupných miest s prístupom na internet).

- **Na udelenie benefitov** – za mimoriadne úspechy je možné udelenie benefitov pre dieťa, ktoré je v gescii vychovávateľa. Mimoriadne úspechy sú najmä ocenenia, reprezentatívne výsledky v centre, škole, v rôznych športových a záujmových krúžkoch. Za mimoriadne úspechy dieťaťa považuje centrum aj zlepšenie prospechu v škole, zlepšenie správania sa a podobne.

Benefitmi, ktoré dieťa môže získať, je dlhšia večierka, dlhšia vychádzka. O benefitoch vedie vychovávateľ záznam, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

Všetky deti a mladí dospelí, pre ktorých sú v centre vykonávané opatrenia pobytovou formou, majú ďalej právo na slušné zaobchádzanie a ochranu súkromia, spolupodieľaní sa pri naplňovaní cieľov spolupráce a výkone opatrení, oboznámenie sa s cieľmi spolupráce, na sebvýjadrenie a sebarealizáciu, požiadanie o pomoc, obrátiť sa so sťažnosťami na odborný tím centra, alebo vedenie centra, spolupodieľať sa na tvorbe aktivít a programu samostatnej skupiny, bezpečie, rešpektovanie osobnosti a na vyjadrenie názoru a pod.

Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre - terénna a ambulantná forma:

Dieťa má právo:

- vyjadriť svoju nespokojnosť, podať riaditeľovi centra sťažnosť s podozrením na zaujatosť, na prípadnú nespokojnosť s pracovníkom centra, jeho postupmi práce, programom a podobne,
- na dôstojné zaobchádzanie a rešpektovanie jeho osobnosti, nikto nesmie byť diskriminovaný ani zvýhodňovaný pre svoj pôvod, rasu, náboženstvo, politické názory, pohlavie, zdravotný stav, alebo spoločenské postavenie,
- na vyjadrenie názoru a rešpektovanie zo strany pracovníkov centra,
- na ochranu súkromia a osobných údajov – pracovníci centra poskytujú informácie v súlade s platnou legislatívou,
- kedykoľvek odstúpiť od spolupráce s centrom,
- sa rozhodovať o tom, či sa bude riadiť poskytovaným poradenstvom,
- byť oboznámené s cieľom spolupráce, programom centra,
- na odborný a profesionálny prístup pracovníkov centra,
- na odborné poradenstvo,
- podieľať sa na naplňovaní cieľov spolupráce,
- právo na súkromie – vstupujeme do súkromia klienta a preto rešpektujeme jeho želanie o tom, kde sa môžeme pohybovať a stretávať sa,
- právo nezúčastniť sa aktivity –v prípade, že klient je účastný na skupinovej aktivite, má právo odmietnuť zapojenie sa do aktivity,

- právo na bezpečie – pracovníci centra sa ku klientom správajú ohľaduplne, aby sa klient cítil dôstojne.

Pri vykonávaní opatrení v centre majú rodičia dieťaťa a dieťaťu blízke osoby (ak neboli súdom odňaté alebo obmedzené ich práva a povinnosti), garantované a zachované všetky práva, ktoré vyplývajú s príslušných právnych predpisov (napr. zákon č. 36/2005 Z. z., zákon č. 305/2005 Z. z., deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa a pod.).

Rodič alebo iná blízka osoba dieťaťa, pre ktoré sú vykonávané opatrenia má právo na:

- prístup k informáciám týkajúcich sa dieťaťa,
- slušné zaobchádzanie a ochranu súkromia,
- rešpektovanie osobnosti a na vyjadrenie názoru,
- spolupodieľaní sa pri naplňovaní cieľov spolupráce a výkone opatrení,
- oboznámenie sa s cieľmi spolupráce,
- na sebvýjadrenie a sebarealizáciu,
- obrátiť sa so sťažnosťami na odborný tím Centra, alebo vedenie Centra,
- individuálnu konzultáciu, alebo rozhovor so zamestnancom Centra,
- zúčastňovaní sa pri tvorbe IPROD,
- požiadanie o pomoc,
- vyplatenie stravnej jednotky.

V) Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre ta, aby návštevy nenarušali program centra :

K povinnostiam detí a mladých dospelých pri vykonávaní opatrení pobytovou formou patrí najmä:

- participovať na chode samostatnej skupiny,
- zodpovedať za prevzaté veci, majetok primerane jeho veku a rozumovej vyspelosti,
- plniť si školské povinnosti (školská dochádzka, úlohy, príprava na vyučovanie),
- rešpektovať pravidlá v centre (večierka, denný režim, výlety, vychádzky a pod.),
- s úctou a rešpektom sa správať k ostatným klientom centra a tiež zamestnancom centra,

- zúčastňovať sa individuálnych a skupinových komunit,
- vrátiť sa včas z vychádzky, opúšťať centrum iba so súhlasom vychovávateľa, alebo zamestnanca centra,
- mladý dospelý dodržiava podmienky dohody s centrom a spolupracuje s poverenou osobou.

K povinnostiam rodičov, alebo inej dieťaťa blízkej osoby, alebo plnoletej fyzickej osoby pri vykonávaní opatrení pobytovou formou patrí:

- rešpektovať usmernenia zamestnancov centra a spolupracovať s centrom v zmysle zadaných cieľov spolupráce,
- platiť výživné,
- na stretnutia s dieťaťom, pracovníkmi prichádzať triezvy/a, bez vplyvu alkoholu a iných omamných látok, správať sa v súlade so slušnými normami spoločnosti a dobrými mravmi, počas stretnutia pozitívne vplývať na maloleté dieťa, nebyť agresívny ani útočný,
- ohlásiť návštevu najmenej hodinu vopred - je vhodné, aby rodič/blízka osoba ohlásil svoju návštevu vopred tak, aby stretnutie dieťaťa s rodičmi/blízkymi osobami neobmedzovalo činnosť a aktivity dieťaťa ako aj iných klientov. V prípade, že rodičom/blízkym osobám situácia neumožňuje vopred sa ohlásiť na stretnutie(nedostatočná rozumová vyspelosť, nedostatok financií na kontakt vopred), centrum zabezpečí stretnutie dieťaťa s rodinou/rodičom/blízkymi osobami.
- príspevok na stravnú jednotku využiť za účelom stravovania dieťaťa. V prípade, že dôjde ku skráteniu pobytu dieťaťa ako bolo vopred dohodnuté, vráti rodič, alebo iná osoba preplatok na stravnom.
- participovať na zdravom vývine dieťaťa - ak mu to situácia umožňuje, dochádza do centra a podieľa sa na príprave dieťaťa na vyučovanie, na efektívnom trávení jeho voľného času, návštevách lekára, pozitívne vplýva na osobnosť dieťaťa.
- dodržať termín návratu dieťaťa z hosťovského pobytu, rodič/blízka osoba dbá na to, aby sa dieťa vrátilo do centra v dohodnutom čase.

V prípade, že rodič/blízka osoba oznámi objektívne skutočnosti, ktoré im bránia v návrate v dohodnutý čas, centrum akceptuje zmenu príchodu dieťaťa. Sociálny pracovník o tejto skutočnosti vyhotoví písomný záznam. Kontakt s rodinou má dieťa možnosť udržiavať osobne prostredníctvom návštev v centre aj mimo centra i prostredníctvom krátkodobého pobytu v rodine. Telefonický kontakt je umožnený prostredníctvom služobných telefónov. Telefonické a emailové kontakty na riaditeľa centra a zamestnancov sú k dispozícii aj na webovej stránke centra. Centrum utvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Dieťaťu a jeho rodičom poskytuje centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov dieťaťa. Centrum dohodne s rodičmi dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s ohľadom na potreby dieťaťa, možnosti a schopnosti rodičov dieťaťa. Ak je v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum môže určiť, že rodičia dieťaťa sa môžu stretnúť s dieťaťom len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý je dieťaťu známou osobou, alebo len v centre, ktoré na tento účel vytvára vhodné podmienky, alebo mimo centra na území obce, v ktorej je sídlo centra (v súlade s § 53 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z.). Rodič/osoba blízka prevezme zodpovednosť za dieťa na tlačive „Prieputka“. Návštevy rodičov v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných detí v skupine. Všetky návštevy bez výnimky prebiehajú výhradne v spoločných priestoroch, čím nie je dotknuté právo detí na súkromie. Termín návštevy rodičov je spravidla vopred dohodnutý so sociálnym pracovníkom, alebo s vychovávateľom. Ak rodičia prídu neohlásení, dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec. Na dĺžke návštevy blízkej osoby a priateľov detí a mladých dospelých sa dopredu dohodne službukonajúci vychovávateľ s návštevou tak, aby nebolo zamedzené plneniu denných úloh v rámci režimu dňa. Kontakty dieťaťa s rodičmi / osobou blízkou zaznamenáva vychovávateľ na tlačive „Záznamy o návštevách rodičov a ostatných návštevách a kontaktoch“. Ak je to vhodné, centrum v súlade s Individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa umožní dieťaťu pobyt u rodičov/osoby blízkej. Súhlas s pobytom dieťaťa mimo centra vydáva riaditeľ centra na tlačive „Prieputka na krátkodobý pobyt mimo centra“. Ak o stretávanie sa s dieťaťom prejaví záujem aj blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa a má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobo zdržiavalo mimo centra v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo, ktoré jej poskytne centrum.

Informačné poradenstvo v rozsahu 3 hodín je zamerané najmä na poskytnutie informácií o náhradnej starostlivosti a o právach dieťaťa v náhradnej starostlivosti a o organizácii centra a postupe v rizikových situáciách pre dieťa. O absolvovaní informačného poradenstva je vyhotovený písomný záznam, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa vedenej centrom.

K povinnostiam rodičov, alebo inej dieťaťu blízkej osoby, alebo plnoletej fyzickej osoby pri vykonávaní opatrení terénnou alebo ambulatnou formou patrí:

- zúčastňovať sa dohodnutých stretnutí v centre pri výkone ambulatných opatrení (v prípade, že klient sa nemôže zúčastniť stretnutia, je povinný čo včas oznámiť pracovníkovi a dohodnúť si náhradný termín),
- rešpektovať jednotlivé postupy práce pri realizovaní cieľov,
- rešpektovať pravidlá slušného správania, súkromie zamestnancov centra v súvislosti s požadovaním informácií o súkromí zamestnancov,
- rešpektovať súkromie ostatných klientov a zachovávať mlčanlivosť.

W) Taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností:

Výchova a starostlivosť o dieťa v centre je zabezpečovaná tak, aby sme motivovali dieťa k plneniu povinností a zamedzili uloženiu obmedzení v prípade ich nedodržania. Dieťa predovšetkým motivujeme hodnotiacim systémom, ktorý umožňuje za plnenie povinností získanie výhod (dlhšie vychádzky, dlhšia večierka a podobne). Udeľovanie výhod a obmedzení spadá do kompetencie vychovávateľa, ktorý tieto skutočnosti zaznamená v dennom zázname, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa. V prípade vážneho porušenia povinností participuje na obmedzeniach riaditeľ, sociálny pracovník, psychológ aj vychovávateľ, o čom sociálny pracovník vypracuje záznam, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

V prípade, že u dieťaťa dôjde k opakovanému porušeniu povinností, centrum prijme opatrenia:

- neskorý príchod z vychádzky – skrátenie ďalšej vychádzky o čas meškania, po príchode dieťaťa vychovávateľ a personál apeluje na jeho zdravý vývin a vedie sa o tom písomný záznam,

- návrat pod vplyvom alkoholu, inej návykovej látky – obmedzenie vychádzky na 1 mesiac a sledovanie výchovného filmu, ktorý vyberie vychovávateľ a má mať výchovný efekt, alebo návšteva organizácie venujúcej sa závislostiam. Počas zákazu vychádzok je alternatívny program pre dieťa zabezpečený pracovníkmi centra (spoločné športové aktivity, kultúrne aktivity: knižnica, kino, divadlo...). Zákaz vychádzky sa nevzťahuje na možnosť trávenia voľného času v záhrade centra.
- útek z centra, úmyselné nevrátenie sa včas počas hosťovského pobytu, úmyselné porušenie dohodnutého času návratu – zákaz vychádzky na 1 mesiac (mimo areál centra, dieťa môže sa pohybovať v záhrade centra) a pohovor s dieťaťom, ktorý vedie vychovávateľ a personál za účelom poukázania na dôsledky jeho správania na jeho zdravý vývin. Počas zákazu vychádzok je alternatívny program pre dieťa zabezpečený pracovníkmi centra (spoločné športové aktivity, kultúrne aktivity: knižnica, kino, divadlo...).
- nespĺnenie služieb podľa rozpisu – vykonanie 1 služby nad rámec stanoveného rozpisu, ktoré dohodlo dieťa s vychovávateľom (napr. neumytie riadu znamená umytie riadu navyše),
- neplnenie školských povinností – školské úlohy nad rámec vyučovania v danej téme a danom vyučovacom predmete, najviac 3 úlohy navyše pre dieťa,
- úmyselné poškodzovanie majetku a zverených vecí – účasť na činnostiach v centre (najviac 3 hodiny, činnosť v záhrade centra napr. čistenie záhonu, altánku), páchanie trestnej činnosti, činnosti inak trestnej, priestupkov – zákaz vychádzok 1 mesiac, sledovanie výchovného filmu alebo začlenenie do aktivít v centre podľa dohody medzi vychovávateľom a dieťaťom (napr. činnosť v záhrade, altánku...). Počas zákazu vychádzok je alternatívny program pre dieťa zabezpečený pracovníkmi centra (spoločné športové aktivity, kultúrne aktivity: knižnica, kino, divadlo...),
- porušovanie pravidiel zariadenia (fajčenie) – v daný deň obmedzenie používania multimédií (internet),
- vulgarity voči klientom a zamestnancom centra – týždeň večierka skôr o hodinu, alebo účasť na výchovnom filme, ktorý vyberie vychovávateľ v jeho prítomnosti, alebo čítanie kníh, ktoré majú vhodne formovať jeho osobnosť, ich výber je na vychovávateľovi,

- agresívne útoky na iných klientov a pracovníkov – týždeň večierka skôr o hodinu, alebo návšteva rôznych organizácií, obmedzenie rozhodovania sa na spoločnom programe v zariadení v daný deň.

Výchovné prostriedky sú ukladané po predchádzajúcej komunikácii s dieťaťom, za účasti vychovávateľa a zamestnanca odborného tímu centra, o čom sa vyhotoví písomný záznam. V priebehu komunikácie o uložení výchovného prostriedku je dieťaťu zdôraznené nielen obmedzenie, ale hlavne skutočnosť, že dbáme na jeho zdravý vývin a dôsledkoch jeho konania na jeho osobu. Pri každom obmedzení sa zohľadňuje vek, mentálna úroveň klienta a sú ukladané tak, aby podnietili pozitívny vplyv na jeho ďalšie konanie (sledovanie výchovného filmu, čítanie knihy). Výchovné prostriedky používa centrum iba individuálne, nie skupinovo.

V prípade, že klient centra vníma výchovný prostriedok uložený za porušenie povinností v centre, ktorý uložil zamestnanec centra, ako neprimeraný, dieťa má právo sa obrátiť na riaditeľa centra a žiadať o prehodnotenie uloženého výchovného prostriedku.

Záznam zo žiadosti dieťaťa o prehodnotenie výchovného prostriedku vypracuje sociálny pracovník, je súčasťou spisovej dokumentácie.

X) Spôsob poskytovania vreckového:

Mesačné vreckové podľa § 66 zákona č. 305/2005 Z. z. sa deťom a mladým dospelým (zotrúvajúčim v centre po dosiahnutí plnoletosti z dôvodu prípravy na povolanie) vypláca vo výške, ktorá je ustanovená vyhláškou ministerstva č. 103/2018 Z. z. Spôsob, akým sa vreckové využije, je na rozhodnutí dieťaťa. Dieťa je primerane veku a rozumovej vyspelosti informované o možnosti tvorby úspor z vreckového. V samostatných skupinách je vreckové deťom vyplácané prostredníctvom vychovávateľa. V prípadoch, ak sa dieťaťu poskytuje vreckové podľa § 66 ods. 3 a 4 zákona č. 305/2005 Z. z., centrum postupuje podľa § 66 ods. 6 a 7 zákona č. 305/2005 Z. z. Ak sa dieťa zdržiava mimo centra bez súhlasu, ustanovená suma vreckového za mesiac sa zníži podľa § 66 ods. 5 zákona č. 305/2005 Z. z. Preberanie vreckového u detí, ktoré vedia písať, alebo u mladých dospelých je oproti podpisu. Vreckové vypláca sociálny pracovník za prítomnosti vychovávateľa. Každé dieťa si preberá osobne svoje vreckové a nakladá s ním podľa jeho predstáv, pričom je usmerňované zo strany vychovávateľa s poukazom na jeho efektívne použitie.

Y) Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania.

Nedovolené opustenie centra - túto skutočnosť zamestnanec centra bezodkladne oznámi Policajnému zboru, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičovi dieťaťa, osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie alebo uložil výchovné opatrenie. O situácii informuje aj vedenie centra. Tento postup sa uplatňuje aj v prípade, že dieťa sa nevráti do centra v určenom čase. Ak je opakovanými útekmi ohrozené zdravie, alebo život dieťaťa, alebo ostatných detí, je nutné vzniknutú situáciu bezodkladne komunikovať s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a následne zvážiť možnosť zmeny zariadenia v uzatvorenom výchovnom systéme, primárne za účelom ochrany dieťaťa. V prípade, že sa dieťa nevrátilo z pobytu v domácom prostredí, centrum bezodkladne vyzve rodiča, alebo inú osobu, aby do 24 hodín zabezpečil návrat dieťaťa do centra. Ak tak nevykoná, centrum túto skutočnosť oznámi polícii, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a súdu.

Nezhody s klientmi a zamestnancami - v prípade nezhôd dieťaťa s ostatnými deťmi, alebo zamestnancami centra participuje sociálny pracovník, psychológ a riaditeľ na riešení tejto situácie. Realizujú sa individuálne pohovory s dieťaťom, ostatnými klientmi a zamestnancami, hľadá sa príčina nezhôd a centrum prijme opatrenia na predchádzanie týmto situáciám. O týchto skutočnostiach vedie záznamy sociálny pracovník. Záznamy sú súčasťou osobného spisu dieťaťa. Riaditeľ usmerňuje zamestnancov pri plnení svojich povinností.

Úraz ohrozenie života alebo zdravia - v prípade úrazu dieťaťa službu konajúci vychovávateľ bezodkladne poskytne dieťaťu prvú pomoc, ak je to potrebné a nevyhnutné, kontaktuje lekársku starostlivosť. Centrum následne zabezpečuje starostlivosť o dieťa podľa pokynov lekára. Každý úraz je vedený v zdravotnom zázname dieťaťa. Zamestnanci centra majú k dispozícii lekárničku a dostupné telefónne čísla v prípade potreby pomoci (linka záchrany, polícia, hasiči...). Zamestnanci centra sú poučení v zmysle BOZP, ktoré pre centrum zabezpečuje certifikovaný subjekt.

Sebapoškodzujúce správanie – v prípade, že dieťa sa poškodzuje, pracovník centra o tom bezodkladne informuje psychológa a sociálneho pracovníka. Dieťa absolvuje lekárske vyšetrenie a podľa odporúčania lekára zváži ďalšie postupy práce.

Týranie, sexuálne zneužívanie dieťaťa – v prípade zistenia tejto skutočnosti, zamestnanec skupiny je povinný bezodkladne oznámiť túto informáciu polícii a vedeniu centra. Sociálny pracovník ďalej informuje orgán SPODaSK a dieťaťu odborný tím poskytne odbornú pomoc.

Usmrtenie, zabitie a smrť dieťaťa - zamestnanec privolá rýchlu lekársku pomoc a políciu. V prípade, že lekár skonštatuje smrť, zamestnanec centra sa riadi pokynmi privolaných zložiek a zabezpečí ochranu ľudských pozostatkov. Zároveň o vzniknutej situácii informuje sociálneho pracovníka a vedenie centra. Centrum následne zabezpečí odvoz telesných pozostatkov prostredníctvom pohrebnej služby a informuje o úmrtí rodiča, alebo osobu, ktorá sa o dieťaťo osobne stará, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a súd. Centrum sa zaväzuje písomne oznamovať akreditačnej komisii mimoriadne udalosti v súvislosti so zabezpečovaním starostlivosti o deti (nezvestnosť, dlhodobé úteky, ublíženie na zdraví, podozrenie zo spáchania trestného činu dieťaťom a na dieťati, úmrtie dieťaťa, živelné pohromy).

Techniky deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania:

Zamestnanci CDR DRaK realizujú svoju činnosť v podmienkach, ktoré rešpektujú prirodzenú ľudskú dôstojnosť, práva a osobnú slobodu klientov, s ohľadom na individualitu klientov. Pri práci v CDR, ak je priamo ohrozený život alebo zdravie fyzických osôb, možno použiť prostriedky obmedzenia, a to na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia. Pri konflikte dôraz kladieme na zvládnutie situácie najmä verbálnou aj neverbálnou komunikáciou (aktívne a pasívne počúvanie), odvrátením pozornosti.

Pri činnosti v CDR zamestnanci využívajú prostriedky verbálnej a neverbálnej povahy, pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia. Zamestnanci pritom sú povinní prechádzať situáciám, ktoré by vyžadovali použitie fyzického kontaktu. Pri práci s klientmi sú zamestnanci informovaní o špecifikách v anamnéze a správaní klientov (napríklad o tendenciách klienta ku agresívnemu správaniu verbálnemu či neverbálnemu). V prípade, že pri poskytovaní starostlivosti klientov dôjde ku agresívnemu správaniu, zamestnanec je povinný neodkladne informovať riaditeľa CDR, zároveň spíše záznam z tejto udalosti.

Následne ďalší zamestnanci centra (sociálny pracovník, psychológ, špeciálny pedagóg) rozhodujú o ďalšom postupe práce s klientom. Zváži sa návšteva psychiatra, analyzuje sa vzniknutá situácia podľa popisu prítomných osôb.

Zamestnanec, ktorý vyhodnotí, že vzniknutá situácia je ohrozujúca pre dieťa/mladého dospelého, je povinný o tom informovať odborný tím centra a riaditeľa. V prípade, že je ohrozený život a zdravie, zabezpečí zamestnanec bezpečie detí a privolá OO PZ, prípadne záchranné zložky. V prípade nedovoleného opustenia centra, úrazu dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami, sú povinní:

- poskytnúť prvú pomoc,
- privolať rýchlu lekársku pomoc ak je to nevyhnutné, prostredníctvom tiesňovej linky,
- informovať riaditeľa o vzniknutej situácii,
- sociálny pracovník centra oznámi vzniknutú situáciu rodičovi dieťaťa, osobe ktorej bolo dieťa zverené a orgánu SPODaSK, súdu.

Opis techník deeskalácie:

Metódy a techniky, ktoré majú za cieľ znížiť napätie, viesť k upokojeniu a konštruktívnemu riešeniu. Na prvé miesto kladieme prevenciu. Dieťa je oboznámené o programe v daný deň, je mu vytvárané bezpečné a predvídateľné prostredie, čím sa snažíme predchádzať nepredvídateľným reakciám. Súčasťou je tiež zvažovanie potrieb dieťaťa a hľadanie spôsobov ako im v primeranej miere vyhovieť, tiež vyjadrenie porozumenia a empatie. Zohľadňované sú individuálne špecifiká dieťaťa, vyhýbame sa používaniu univerzálnych tvrdení alebo generalizovaní, ktoré by mohli vyvolávať defenzívnosť druhej strany. Prispôbujeme verbálny i neverbálny prejav. Udržujeme pokojný, nekonfrontačný tón hlasu, aby sa minimalizovalo možné vzrušenie alebo hnev. Kontrolujeme svoje telo a gestá, rešpektujeme zachovanie osobných zón. K forme prevencii konfliktných situácií tiež radíme podporu pocitu spolunáležitosti detí samostatne usporiadanej skupiny ako napríklad organizáciou spoločných vychádzok, výletov a podobne. Dôležité je tiež **predchádzanie** napätiu, konfliktu či agresii v správaní klientov CDR. Venovať dostatočný priestor riešeniu konfliktov. Súvisí to s tým, že spúšťajúcim podnetom je najčastejšie neriešený alebo nedoriešený konflikt. Súčasťou tejto fázy je schopnosť rozoznať konflikty (schopnosť postrehnúť ich, odhaliť ich) a následne ich efektívne riešenie. Vytvoriť bezpečné prostredie v skupine na posilnenie pozície jednotlivca v zmysle jeho ochrany, v prípade, že má odlišné názory a je v opozícii voči skupine.

Deti sú informované, že v prípade potreby majú možnosť kedykoľvek kontaktovať psychológa, sociálneho pracovníka, riaditeľa CDR alebo osoby, ktorej dôverujú.

Odporúčaný postup pre zamestnanca pri agresívnom správaní klienta:

- nebyť s klientom osamote (za zatvorenými dverami),
- pristupovať ku klientovi čelom,
- udržiavať odstup v prípade útoku,
- hovoriť pokojným a vyrovnaným hlasom,
- používať krátke a zrozumiteľné vety,
- uistiť sa, či klient pochopil povedané,
- vyvarovať sa náhlych a nečakaných pohybov, ktoré by mohli prekvapiť alebo vyprovokovať útok,
- nenaliehať na klienta, nepúšťať sa do konfrontácií, ale usilovať sa nájsť spoločnú reč,
- vystupovať zdvorilo, ponúkať bezpečie, podporu, nikdy neklamať,
- v prípade nezvládnutia situácie bezodkladne požiadať pomoc personál,
- umožniť klientovi rozprávať a zistiť príčinu jeho správania (vety: „Vidím, že si rozčúlený, čo sa stalo?“).
- v prípade, že klient veľmi gestikuluje snažím sa ho posadiť, vyzvem ho k pokojnému dýchaniu (napríklad dieťaťu ponúknem predstavu, že sfukuje sviečky na torte),
- pokúsiť sa zmeniť tému rozhovoru, pokiaľ klient rozpráva prekonte, snažiť sa ho nasmerovať k riešeniu problému, pokúsiť sa obnoviť dôveru, vysvetliť jednotlivé postupy, opatrenia a v prípade, že príčina hnevu je opodstatnená ospravedlním sa. Úprimnosť hnev zmierňuje.
- Udržiavať očný kontakt, nešpúlť pery, nedvíhať obočie.

V prípade otvorenej agresie zamestnanec zabezpečí bezpečie dieťaťa, ostatných klientov a personálu. Ochrana zariadenia je na druhom mieste. Zamestnanec vníma situáciu agresivity klienta ako akútnu, neodkladnú a bezpečnostné opatrenia realizuje bezodkladne. Zároveň o každom konflikte/prejavoch nespokojnosti vedie písomný záznam a upovedomí riaditeľa. V spolupráci s odbornými tímom je prehodnotený ďalší postup. Zamestnanec pri odovzdávaní služby odovzdá informáciu o správaní klienta pracovníkovi nasledujúcej zmeny a to písomne i ústne.